

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UNIÓN EUROPEA
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE
DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN UNION
EUROOPA LIIDU KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION
COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE
CÚIRT BHREITHIÚNAIS AN AONTAIS EORPAIGH
SUD EUROPSKE UNIE
CORTE DI GIUSTIZIA DELL'UNIONE EUROPEA

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA
EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DA UNIÃO EUROPEIA
CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE
SODIŠČE EVROPSKE UNJE
EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

POSTANOWIENIE WICEPREZES TRYBUNAŁU

z dnia 14 lipca 2021 r.*

Postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych – Artykuł 279 TFUE –
Wniosek o zastosowanie środków tymczasowych – Artykuł 19 ust. 1 akapit
drugi TUE – Niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego (Polska) –
Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 47 – Skuteczna ochrona
sądowa – Niezawisłość sędziowska – System odpowiedzialności dyscyplinarnej
sędziów – Rozstrzygnięcie zagadnień prawnych dotyczących braku niezawisłości
sędziów – Wyłączna właściwość Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych Sądu Najwyższego

W sprawie C-204/21 R

mającej za przedmiot wniosek o zastosowanie, na podstawie art. 279 TFUE,
środków tymczasowych, złożony w dniu 1 kwietnia 2021 r.,

Komisja Europejska, którą reprezentowali P.J.O. Van Nuffel i K. Herrmann,
w charakterze pełnomocników,

strona skarżąca,

przeciwko

Rzeczypospolitej Polskiej, którą reprezentował B. Majczyna, w charakterze
pełnomocnika,

strona pozwana,

WICEPREZES TRYBUNAŁU,

po wysłuchaniu G.W. Hogana, rzecznika generalnego,

wydaje następujące

* Język postępowania: polski.

Postanowienie

- 1 We wniosku w przedmiocie środków tymczasowych Komisja Europejska wnosi do Trybunału w szczególności o nakazanie Rzeczypospolitej Polskiej, by do czasu wydania przez Trybunał wyroku rozstrzygającego sprawę co do istoty zawiesiła stosowanie szeregu przepisów prawa krajowego wprowadzonych ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 190; zwaną dalej „ustawą zmieniającą”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania w sprawie skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego wniesionej przez Komisję na podstawie art. 258 TFUE w dniu 1 kwietnia 2021 r. i mającej na celu stwierdzenie, że:
  - przyjmując i utrzymując w mocy art. 42a §§ 1 i 2 oraz art. 55 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2001 r., Nr 98 poz. 1070), w brzmieniu nadanym ustawą zmieniającą [zwanej dalej „p.u.s.p. ze zm.”], art. 26 § 3 i art. 29 §§ 2 i 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r. poz. 5), w brzmieniu nadanym ustawą zmieniającą (zwanej dalej „ustawą o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu”), art. 5 §§ 1a i 1b ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. z 2002 r., poz. 1269) w brzmieniu nadanym ustawą zmieniającą (zwanej dalej „p.u.s.a. ze zm.”), jak również art. 8 ustawy zmieniającej, uznających za niedopuszczalne dla wszystkich sądów krajowych badanie spełnienia wymogów Unii Europejskiej dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą praw podstawowych”) w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczącego art. 6 ust. 1 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC”) oraz na podstawie art. 267 TFUE i zasady pierwszeństwa prawa Unii;
  - przyjmując i utrzymując w mocy art. 26 §§ 2 i 4–6 i art. 82 §§ 2–5 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, jak również art. 10 ustawy zmieniającej, przekazujące do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego (Polska) rozpoznawanie zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej zgodnie z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych oraz na podstawie art. 267 TFUE i zasady pierwszeństwa prawa Unii;

- przyjmując i utrzymując w mocy art. 107 § 1 pkt 2 i 3 p.u.s.p. ze zm. i art. 72 § 1 pkt 1–3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, pozwalające na zakwalifikowanie jako przewinienie dyscyplinarne badania spełnienia unijnych wymogów dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, Rzeczpospolita Polska uchybiła jej zobowiązaniom wynikającym z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych, jak również z art. 267 TFUE;
  - powierzając Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, której niezawisłość i bezstronność nie są zagwarantowane, uprawnienia do orzekania w sprawach mających bezpośredni wpływ na status sędziów i asesorów sądowych i pełnienie przez nich urzędu, takich jak z jednej strony sprawy o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub zatrzymanie sędziów i asesorów sądowych oraz z drugiej strony sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczące sędziów Sądu Najwyższego oraz sprawy z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE;
  - przyjmując i utrzymując w mocy art. 88a p.u.s.p. ze zm. art. 45 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, i art. 8 § 2 p.u.s.a. ze zm., Rzeczpospolita Polska uchybiła prawu do poszanowania życia prywatnego i prawu do ochrony danych osobowych zagwarantowanym w art. 7 i art. 8 ust. 1 karty praw podstawowych oraz w art. 6 ust. 1 lit. c) i e), art. 6 ust. 3 i art. 9 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnego rozporządzenia o ochronie danych) (Dz.U. 2016, L 119, s. 1, sprostowania: Dz.U. 2018, L 127, s. 2; Dz.U. 2021, L 74, s. 35).
- 3 W dniu 6 maja 2021 r. Rzeczpospolita Polska przedstawiła uwagi na piśmie w przedmiocie wniosku o zastosowanie środków tymczasowych.

Ramy prawne

Ustawa o Sądzie Najwyższym w zmienionym brzmieniu

- 4 Ustawą o Sądzie Najwyższym utworzono w Sądzie Najwyższym dwie nowe izby – Izbę Dyscyplinarną i Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.
- 5 Ustawą zmieniającą dokonano nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym, w szczególności poprzez wprowadzenie do jej art. 26 paragrafów 2–6 oraz do jej art. 27 § 1 – punktu 1a, poprzez zmianę art. 29 i art. 72 § 1 oraz poprzez wprowadzenie do art. 82 paragrafów 2–5.
- 6 Zgodnie z art. 26 §§ 2–6 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu:

„§ 2. Do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

§ 3. Wniosek, o którym mowa w § 2, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

§ 4. Do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów wojskowych oraz sądów administracyjnych, w tym Naczelnego Sądu Administracyjnego [Polska], jeżeli niezgodność z prawem polega na podważeniu statusu osoby powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego, która wydała orzeczenie w sprawie.

§ 5. Do postępowania w sprawach, o których mowa w § 4, stosuje się odpowiednie przepisy o stwierdzeniu niezgodności z prawem prawomocnych orzeczeń, a w sprawach karnych przepisy o wznowieniu postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem. Nie jest konieczne uprawdopodobnienie ani wyrządzenie szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy.

§ 6. Skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, o którym mowa w § 4, można wnieść do Sądu Najwyższego – Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, z pominięciem sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, a także w razie nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków prawnych, w tym skargi nadzwyczajnej do Sądu Najwyższego”.

7 Artykuł 27 § 1 wspomnianej ustawy przewiduje:

„Do właściwości Izby Dyscyplinarnej należą sprawy:

[...]

- 1a) o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury;
- 2) z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczące sędziów Sądu Najwyższego;

3) z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku”.

8 Artykuł 29 §§ 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, stanowi:

„§ 2. W ramach działalności Sądu Najwyższego lub jego organów niedopuszczalne jest kwestionowanie umocowania sądów i trybunałów, konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawa.

§ 3. Niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości”.

9 Artykuł 72 § 1 tej ustawy brzmi następująco:

„Sędzia Sądu Najwyższego odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe (dyscyplinarne), w tym za:

- 1) oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa;
- 2) działania lub zaniechania mogące uniemożliwić lub istotnie utrudnić funkcjonowanie organu wymiaru sprawiedliwości;
- 3) działania kwestionujące istnienie stosunku służbowego sędziego, skuteczność powołania sędziego, lub umocowanie konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej”.

10 Zgodnie z art. 73 § 1 wspomnianej ustawy Izba Dyscyplinarna jest sądem dyscyplinarnym drugiej (i ostatniej) instancji dla sędziów sądów powszechnych oraz sądem dyscyplinarnym pierwszej i drugiej instancji dla sędziów Sądu Najwyższego.

11 Artykuł 82 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, stanowi, co następuje:

„§ 1. Jeżeli Sąd Najwyższy, rozpoznając kasację lub inny środek odwoławczy, poweźmie poważne wątpliwości co do wykładni przepisów prawa będących podstawą wydanego rozstrzygnięcia, może odroczyć rozpoznanie sprawy i przedstawić zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia składowi 7 sędziów tego sądu.

§ 2. Sąd Najwyższy, rozpoznając sprawę, w której występuje zagadnienie prawne dotyczące niezawisłości sędziego lub niezależności sądu, odracza jej rozpoznanie i przedstawia to zagadnienie do rozstrzygnięcia składowi całej Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.

§ 3. Jeżeli Sąd Najwyższy, rozpoznając wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2, poweźmie poważne wątpliwości co do wykładni przepisów prawa mających być

podstawą orzeczenia, może odroczyć rozpoznanie wniosku i przedstawić zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia składowi całej Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.

§ 4. Podejmując uchwałę, o której mowa w § 2 lub 3, Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie jest związana uchwałą innego składu Sądu Najwyższego, choćby uzyskała ona moc zasady prawnej.

§ 5. Uchwała składu całej Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego podjęta na podstawie § 2 lub 3 wiąże wszystkie składy Sądu Najwyższego. Odstąpienie od uchwały mającej moc zasady prawnej wymaga ponownego rozstrzygnięcia w drodze uchwały przez pełny skład Sądu Najwyższego, do podjęcia której wymagana jest obecność co najmniej 2/3 liczby sędziów każdej z izb. Przepisu art. 88 nie stosuje się”.

Prawo o ustroju sądów powszechnych w zmienionym brzmieniu

12 Ustawą zmieniającą znowelizowano ustawę – Prawo o ustroju sądów powszechnych poprzez wprowadzenie do niej w szczególności art. 42a oraz paragrafu 4 do jej art. 55, a także poprzez zmianę art. 107 § 1 i art. 110 § 2a tej ustawy.

13 Artykuł 42a p.u.s.p. ze zm. brzmi następująco:

„§ 1. W ramach działalności sądów lub organów sądów niedopuszczalne jest kwestionowanie umocowania sądów i trybunałów, konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawa.

§ 2. Niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez sąd powszechny lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości”.

14 Artykuł 55 § 4 tej ustawy przewiduje:

„Sędzia może orzekać we wszystkich sprawach w swoim miejscu służbowym, a w innych sądach w przypadkach określonych w ustawie (jurysdykcja sędziego). Przepisy o przydziale spraw oraz wyznaczaniu i zmianie składu sądu nie ograniczają jurysdykcji sędziego i nie mogą być podstawą stwierdzenia sprzeczności składu sądu z przepisami prawa, nienależytego obsadzenia sądu lub udziału osoby nieuprawnionej lub niezdolnej do orzekania w wydaniu orzeczenia”.

15 Artykuł 80 p.u.s.p. ze zm. stanowi, co następuje:

„§ 1. Sędzia nie może być zatrzymany ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego. Nie dotyczy to zatrzymania w razie ujęcia sędziego na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli

zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. Do czasu wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wolno podejmować tylko czynności niecierpiące zwłoki.

[...]

§ 2c. Sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Uchwała zawiera rozstrzygnięcie w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wraz z uzasadnieniem.

§ 2d. Sąd dyscyplinarny rozpoznaje wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej w terminie czternastu dni od dnia jego wpłynięcia do sądu dyscyplinarnego”.

16 Artykuł 107 § 1 p.u.s.p. ze zm. brzmi następująco:

„Sędzia odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe (dyscyplinarne), w tym za:

[...]

- 2) działania lub zaniechania mogące uniemożliwić lub istotnie utrudnić funkcjonowanie organu wymiaru sprawiedliwości;
- 3) działania kwestionujące istnienie stosunku służbowego sędziego, skuteczność powołania sędziego, lub umocowanie konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej;

[...]”.

17 Zgodnie z art. 110 § 2a p.u.s.p. ze zm.:

„Do rozpoznawania spraw, o których mowa w art. 37 § 5 i art. 75 § 2 pkt 3, właściwy miejscowo jest sąd dyscyplinarny, w okręgu którego pełni służbę sędzia objęty postępowaniem. W sprawach, o których mowa w art. 80 i art. 106zd, orzeka w pierwszej instancji Sąd Najwyższy w składzie jednego sędziego Izby Dyscyplinarnej, a w drugiej instancji – Sąd Najwyższy w składzie trzech sędziów Izby Dyscyplinarnej”.

18 Zgodnie z art. 129 tej ustawy:

„§ 1. Sąd dyscyplinarny może zawiesić w czynnościach służbowych sędziego, przeciwko któremu wszczęto postępowanie dyscyplinarne lub o ubezwłasnowolnienie, a także jeżeli wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

§ 2. Jeżeli sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, z urzędu zawiesza sędziego w czynnościach służbowych.

§ 3. Sąd dyscyplinarny, zawieszając sędziego w czynnościach służbowych, obniża w granicach od 25% do 50% wysokość jego wynagrodzenia na czas trwania tego zawieszenia; nie dotyczy to osób, w stosunku do których wszczęto postępowanie o ubezwłasnowolnienie.

§ 4. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne zostało umorzone lub zakończyło się uniewinnieniem, dokonuje się wyrównania wszystkich składników wynagrodzenia albo uposażenia do pełnej wysokości”.

Prawo o ustroju sądów administracyjnych w zmienionym brzmieniu

19 Ustawą zmieniającą znowelizowano ustawę – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, w szczególności poprzez wprowadzenie do art. 5 paragrafów 1a i 1b oraz zmianę art. 29 § 1 i art. 49 § 1.

20 Artykuł 5 §§ 1a i 1b p.u.s.a. ze zm. stanowi:

„§ 1a. W ramach działalności sądu administracyjnego lub jego organów niedopuszczalne jest kwestionowanie umocowania sądów i trybunałów, konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawa.

§ 1b. Niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez sąd administracyjny lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości”.

21 Zgodnie z art. 29 § 1 p.u.s.a. ze zm. przewinienia dyscyplinarne przewidziane w art. 107 § 1 pkt 2 i 3 p.u.s.p. ze zm. mają zastosowanie także w stosunku do sędziów sądów administracyjnych.

22 Zgodnie z art. 49 § 1 p.u.s.a. ze zm. przewinienia dyscyplinarne przewidziane w art. 72 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, mają zastosowanie także w stosunku do sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Ustawa zmieniająca

23 Artykuły 8 i 10 ustawy zmieniającej zawierają przepisy przejściowe.

24 Zgodnie z art. 8 ustawy zmieniającej przepis art. 55 § 4 p.u.s.p. ze zm. stosuje się także do spraw wszczętych lub zakończonych przed dniem wejścia w życie wspomnianej ustawy zmieniającej, czyli przed dniem 14 lutego 2020 r.

25 W myśl art. 10 ustawy zmieniającej:

„1. Przepisy [ustawy o Sądzie Najwyższym] w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się także do spraw, które podlegają rozpoznaniu przez Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, wszczętych i niezakończonych prawomocnym orzeczeniem, w tym uchwałą, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Sąd rozpoznający sprawę, o której mowa w ust. 1, niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, przekazuje sprawę Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, która może znieść dotychczasowe czynności, o ile uniemożliwiają dalsze rozpoznanie sprawy zgodnie z ustawą.

3. Czynności sądowe i czynności stron lub uczestników postępowań w sprawach, o których mowa w ust. 1, podjęte po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy z uchybieniem przepisowi ust. 2, nie wywołują skutków procesowych”.

Okoliczności faktyczne sporu i postępowanie poprzedzające wniesienie skargi

- 26 W odpowiedzi na trzy wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (Polska) Trybunał w pkt 171 wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, zwanego dalej „wyrokiem A.K.”, EU:C:2019:982) orzekł, że art. 47 karty praw podstawowych i art. 9 ust. 1 dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.U. 2000, L 303, s. 16) należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by spory dotyczące stosowania prawa Unii mogły należeć do wyłącznej właściwości organu niestanowiącego niezależnego i bezstronnego sądu w rozumieniu pierwszego z tych przepisów. W tym samym punkcie Trybunał wyjaśnił, że do tej ostatniej sytuacji dochodzi wówczas, gdy obiektywne okoliczności, w jakich został utworzony dany organ, oraz jego cechy, a także sposób, w jaki zostali powołani jego członkowie, mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezależności tego organu od czynników zewnętrznych, w szczególności od bezpośrednich lub pośrednich wpływów władzy ustawodawczej i wykonawczej, oraz jego neutralności względem ścierających się przed nim interesów, i prowadzić w ten sposób do braku przejawiania przez ten organ oznak niezawisłości lub bezstronności, co mogłoby podważyć zaufanie, jakie sądownictwo powinno budzić w jednostkach w społeczeństwie demokratycznym. Trybunał dodał także w tym samym punkcie, że zadaniem sądu odsyłającego było ustalenie, przy wzięciu pod uwagę wszystkich istotnych informacji, którymi dysponuje, czy jest tak w przypadku organu takiego jak Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego, oraz wskazał, że w razie gdyby tak było, zasadę pierwszeństwa prawa Unii należy interpretować w ten sposób, iż zobowiązuje ona sąd odsyłający do odstąpienia od stosowania przepisu prawa krajowego zastrzegającego dla takiego organu właściwość do rozpoznania sporów w postępowaniach głównych, ażeby spory te

mogły zostać rozpatrzone przez sąd, który spełnia wymogi niezawisłości i bezstronności i który byłby właściwy w danej dziedzinie, gdyby ów przepis nie stał temu na przeszkodzie.

- 27 W następstwie wyroku A.K. Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rozpoznająca sprawy, w ramach których wystąpiono z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-585/18, orzekła w wyroku z dnia 5 grudnia 2019 r., że Krajowa Rada Sądownictwa (Polska) (zwana dalej „KRS”) nie jest organem bezstronnym i niezależnym od władzy ustawodawczej i wykonawczej. Sąd ten uznał także, że Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu art. 47 karty praw podstawowych i art. 6 EKPC.
- 28 W dniu 12 grudnia 2019 r. grupa posłów złożyła w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy, na podstawie którego uchwalono ustawę zmieniającą. Ustawa ta została przyjęta przez Sejm w dniu 20 grudnia 2019 r. i weszła w życie w dniu 14 lutego 2020 r.
- 29 Uznawszy, że poprzez przyjęcie ustawy zmieniającej Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 7, art. 8 ust. 1 i art. 47 karty praw podstawowych oraz art. 6 ust. 1 lit. c) i e), art. 6 ust. 3 i art. 9 rozporządzenia 2016/679, Komisja, w dniu 29 kwietnia 2020 r., skierowała do tego państwa członkowskiego wezwanie do usunięcia uchybienia. Rzeczpospolita Polska odpowiedziała na to wezwanie pismem z dnia 29 czerwca 2020 r., w którym zakwestionowała, by doszło do naruszenia prawa Unii.
- 30 W dniu 30 października 2020 r. Komisja wydała uzasadnioną opinię, w której podtrzymała stanowisko, że system wprowadzony ustawą zmieniającą narusza przepisy prawa Unii wymienione w punkcie powyżej.
- 31 W dniu 1 listopada 2020 r., w związku ze zwiększeniem liczby toczących się przed Izbą Dyscyplinarną na podstawie art. 27 § 1 pkt 1a ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, postępowań o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziów, Komisja wystosowała do władz polskich pismo z pytaniami. Władze te udzieliły odpowiedzi na zadane pytania w dniu 13 listopada 2020 r.
- 32 W dniu 3 grudnia 2020 r. Komisja skierowała do Rzeczypospolitej Polskiej dodatkowe wezwanie do usunięcia uchybienia z powodu działalności orzeczniczej Izby Dyscyplinarnej na podstawie art. 27 § 1 pkt 1a, 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, w sprawach mających bezpośredni wpływ na status sędziów i asesorów sądowych i pełnienie przez nich urzędu.
- 33 Pismem z dnia 30 grudnia 2020 r. Rzeczpospolita Polska odpowiedziała na uzasadnioną opinię Komisji z dnia 30 października 2020 r., kwestionując istnienie podnoszonych uchybień i wnosząc o umorzenie postępowania o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego.

- 34 Pismem z dnia 4 stycznia 2021 r. Rzeczpospolita Polska odpowiedziała na dodatkowe wezwanie do usunięcia uchybienia z dnia 3 grudnia 2020 r., podnosząc bezzasadny charakter zarzutów wysuwanych przez Komisję w odniesieniu do braku niezależności Izby Dyscyplinarnej.
- 35 W dniu 27 stycznia 2021 r. Komisja skierowała do Rzeczypospolitej Polskiej dodatkową uzasadnioną opinię odnoszącą się do działalności orzeczniczej Izby Dyscyplinarnej w sprawach dotyczących statusu sędziów i asesorów sądowych.
- 36 Pismem z dnia 26 lutego 2021 r. Rzeczpospolita Polska przekazała odpowiedź na dodatkową uzasadnioną opinię, wskazując na bezzasadność podnoszonego w tej opinii zarzutu i wnosząc o umorzenie postępowania.
- 37 Komisja, której nie przekonały odpowiedzi Rzeczypospolitej Polskiej, w dniu 31 marca 2021 r. przyjęła decyzję o wniesieniu skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego oraz o złożeniu niniejszego wniosku w przedmiocie środków tymczasowych.

Żądania stron

- 38 Komisja wnosi do Trybunału o:
  - nakazanie Rzeczypospolitej Polskiej, by do czasu wydania przez Trybunał wyroku rozstrzygającego sprawę co do istoty:
    - a) zawiesiła, po pierwsze, stosowanie przepisów art. 27 § 1 pkt 1a ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, i innych, na podstawie których Izba Dyscyplinarna jest właściwa do orzekania w pierwszej i w drugiej instancji w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziów i asesorów sądowych do odpowiedzialności karnej, na ich tymczasowe aresztowanie, zatrzymanie lub przymusowe doprowadzenie, oraz, po drugie, zawiesiła skutki wydanych już na podstawie tego artykułu uchwał Izby Dyscyplinarnej zezwalających na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej lub na jego zatrzymanie i powstrzymała się od przekazania wymienionych w tym artykule spraw do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku A.K.;
    - b) zawiesiła stosowanie przepisów art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, na podstawie których Izba Dyscyplinarna jest właściwa do orzekania w sprawach dotyczących statusu sędziów Sądu Najwyższego i pełnienia przez nich urzędu, w tym w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego i sprawach z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku oraz powstrzymała się od przekazania wyżej wymienionych spraw do rozpoznania przez organ sądowy, który nie

- spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku A.K.;
- c) zawiesiła stosowanie przepisów art. 107 § 1 pkt 2 i 3 p.u.s.p. ze zm. i art. 72 § 1 pkt 1–3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów za badanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych;
  - d) zawiesiła stosowanie przepisów art. 42a §§ 1 i 2, art. 55 § 4 p.u.s.p. ze zm., art. 26 § 3 i art. 29 §§ 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, oraz art. 5 §§ 1a i 1b p.u.s.a. ze zm., jak również art. 8 ustawy zmieniającej, w zakresie, w jakim uznają one za niedopuszczalne, aby sądy krajowe badały spełnienie unijnych wymogów dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych;
  - e) zawiesiła stosowanie art. 26 §§ 2, 4–6 i art. 82 §§ 2–5 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, jak również art. 10 ustawy zmieniającej, przekazujące do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawanie zarzutów braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego; oraz
  - f) powiadomiła Komisję, nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia postanowienia Trybunału zarządzającego wnioskowane powyżej środki tymczasowe o wszystkich środkach, które przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia;
- obciążenie Rzeczypospolitej Polskiej kosztami postępowania.
- 39 Komisja wniosła również, na podstawie art. 160 § 7 regulaminu postępowania, o zarządzenie środków tymczasowych wskazanych w poprzednim punkcie jeszcze przed przedstawieniem uwag przez Rzeczpospolitą Polską.
- 40 Rzeczpospolita Polska wnosi do Trybunału o:
- odrzucenie wniosku w przedmiocie środków tymczasowych ze względu na jego oczywistą niedopuszczalność;
  - tytułem ewentualnym – oddalenie wniosku w przedmiocie środków tymczasowych ze względu na jego bezzasadność; oraz
  - obciążenie Komisji kosztami postępowania.

W przedmiocie wniosku o wydanie rozstrzygnięcia inaudita altera parte

- 41 Zgodnie z art. 160 § 7 regulaminu postępowania sędzia orzekający w przedmiocie środków tymczasowych może uwzględnić wniosek również przed przedstawieniem uwag przez stronę przeciwną, przy czym decyzja ta może następnie zostać zmieniona lub uchylona, również z urzędu.
- 42 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, w szczególności gdy w interesie prawidłowego sprawowania wymiaru sprawiedliwości pożądane jest zapobieżenie temu, by postępowanie w przedmiocie środka tymczasowego nie zostało pozbawione swojej istoty i skutków, art. 160 § 7 regulaminu postępowania zezwala sędziemu rozpoznającemu wniosek o zastosowanie środków tymczasowych na podjęcie takich środków tytułem zabezpieczenia bądź do czasu wydania postanowienia kończącego postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych, bądź do czasu zakończenia postępowania głównego, jeżeli nastąpi ono wcześniej. Rozpatrując potrzebę wydania postanowienia inaudita altera parte, sędzia ten powinien zbadać okoliczności danego przypadku (zob. postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 19 października 2018 r., Komisja/Polska, C-619/18 R, niepublikowane, EU:C:2018:852, pkt 13, 14 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 43 W niniejszym wypadku złożony przez Komisję wniosek w przedmiocie środków tymczasowych nie ujawnił okoliczności mogących wykazać konieczność tymczasowego zarządzenia wnioskowanych środków do czasu wydania postanowienia kończącego postępowanie w sprawie środków tymczasowych bez uprzedniego wysłuchania Rzeczypospolitej Polskiej.
- 44 W konsekwencji wiceprezes Trybunału postanowiła nie uwzględnić wniosku Komisji o wydanie rozstrzygnięcia w przedmiocie niniejszego wniosku w przedmiocie środków tymczasowych inaudita altera parte.

Co do wniosku w przedmiocie środków tymczasowych

W przedmiocie dopuszczalności

- 45 Rzeczpospolita Polska twierdzi, że wniosek w przedmiocie środków tymczasowych jest oczywiście niedopuszczalny.
- 46 W pierwszej kolejności Rzeczpospolita Polska uważa, że kwestionowane przez Komisję w ramach skargi co do istoty przepisy krajowe leżą poza zakresem kompetencji Unii. Unia nie posiada bowiem żadnych kompetencji w zakresie organizacji wymiaru sprawiedliwości państw członkowskich, ani tym bardziej w zakresie określania ustroju państw członkowskich, kształtowania kompetencji ich poszczególnych organów, wpływania na wewnętrzną organizację tych organów, a także do zawieszania ich działalności. W szczególności kwestia przyznawania oraz uchylania immunitetu sędziom i asesorum sądowym, określanie zarówno procedury postępowań dyscyplinarnych osób zajmujących powyższe stanowiska, jak i zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej tych osób

oraz wyznaczenie organów właściwych do prowadzenia postępowania w tych sprawach uregulowane jest zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej wyłącznie prawem krajowym. W konsekwencji Trybunał w sposób oczywisty nie posiada kompetencji do zarządzenia środków tymczasowych, o które wnosi Komisja.

- 47 Ponadto zdaniem tego państwa członkowskiego, jeśli chodzi w szczególności o środki tymczasowe dotyczące przepisów regulujących uchylenie immunitetu sędziowskiego, niniejszy wniosek w przedmiocie środków tymczasowych rażąco narusza zasadę równego traktowania państw członkowskich. Mimo bowiem, że część państw członkowskich w ramach swojego porządku wewnętrznego w ogóle nie przyznało sędziom immunitetu, wobec czego można by przyjąć, że sędziowie w tych państwach są poddani ciągłej presji i niepewności, gdyż postawienie ich w stan podejrzenia i oskarżenia jest możliwe w każdym momencie, Komisja nigdy nie wysuwała zastrzeżeń względem tych państw.
- 48 Dodatkowo wspomniany wniosek jest sprzeczny z zasadą nieusuwalności sędziów. Zarówno bowiem zawieszenie działalności Izby Dyscyplinarnej, jak i zawieszenie stosowania przepisów, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. c) i d) niniejszego postanowienia, stanowiłoby ingerencję w niezawisłość sędziowską przy wykonywaniu funkcji orzeczniczych.
- 49 Z tą argumentacją nie można się zgodzić.
- 50 Przede wszystkim bowiem, chociaż prawdą jest – co słusznie podkreśla Rzeczpospolita Polska – że organizacja wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich należy do kompetencji tych ostatnich, to przy wykonywaniu tej kompetencji państwa członkowskie mają obowiązek dotrzymywać zobowiązań wynikających dla nich z prawa Unii, a w szczególności z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE (wyrok z dnia 26 marca 2020 r., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 51 Na podstawie tego postanowienia każde państwo członkowskie powinno zapewnić w szczególności, by organy należące – jako „sądy” w rozumieniu prawa Unii – do systemu środków odwoławczych w dziedzinach objętych prawem Unii i mogące w związku z tym rozstrzygać w tym charakterze o stosowaniu lub wykładni prawa Unii odpowiadały wymogom skutecznej ochrony sądowej [wyrok z dnia 2 marca 2021 r., A.B. i in. (powołanie sędziów Sądu Najwyższego – odwołanie), C-824/18, zwany dalej „wyrokiem A.B.”, EU:C:2021:153, pkt 112 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 52 Tymczasem w niniejszym wypadku bezsporne jest, że zarówno Sąd Najwyższy, w tym również wchodząca w skład tego sądu Izba Dyscyplinarna, jak i sądy powszechne mogą w określonych wypadkach orzekać o kwestiach związanych ze stosowaniem lub z wykładnią prawa Unii oraz że należą one – jako „sądy” w znaczeniu zdefiniowanym w tym prawie – do polskiego systemu środków odwoławczych w dziedzinach objętych tym prawem w rozumieniu art. 19 ust. 1

akapit drugi TUE, a w związku z tym sądy te powinny spełniać wymogi skutecznej ochrony sądowej [zob. podobnie wyrok z dnia 24 czerwca 2019 r., Komisja/Polska (niezależność Sądu Najwyższego), C-619/18, EU:C:2019:531, pkt 56].

- 53 Ponadto przepisy krajowe zakwestionowane przez Komisję w ramach czterech pierwszych zarzutów skargi co do istoty (zwane dalej „spornymi przepisami krajowymi”) regulują właściwość Izby Dyscyplinarnej, system odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych i sądów administracyjnych oraz zasady proceduralne sprawowania kontroli w zakresie spełniania przez sędziów przesłanek dotyczących ich niezawisłości.
- 54 W konsekwencji przepisy te mogą być przedmiotem kontroli w świetle art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w ramach skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, a w konsekwencji także zarządzanych przez Trybunał w tym samym kontekście na podstawie art. 279 TFUE środków tymczasowych związanych w szczególności z zawieszeniem stosowania wspomnianych przepisów.
- 55 W tych okolicznościach, wbrew temu, co twierdzi Rzeczpospolita Polska, Trybunał jest właściwy do zarządzenia środków tymczasowych tego rodzaju co środki, o które wnosi Komisja.
- 56 Następnie, jeśli chodzi o argument Rzeczypospolitej Polskiej dotyczący tego, że Komisja nie wysuwa zastrzeżeń w stosunku do sposobu uregulowania kwestii immunitetu sędziowskiego w innych państwach członkowskich, w których poziom ochrony niezawisłości sędziowskiej jest niższy niż poziom zapewniany przez system polski, wystarczy stwierdzić, że zarówno podnoszone istnienie przepisów analogicznych do spornych przepisów krajowych czy wręcz przepisów chroniących niezawisłość sędziowską w mniejszym stopniu niż omawiane przepisy, jak i fakt, że Komisja nie wysuwa wobec nich zastrzeżeń, nie mają wpływu na dopuszczalność niniejszego wniosku w przedmiocie środków tymczasowych (zob. analogicznie postanowienie z dnia 17 grudnia 2018 r., Komisja/Polska, C-619/18 R, EU:C:2018:1021, pkt 58).
- 57 Wreszcie nie można też uwzględnić twierdzenia Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym zarządzenie środków tymczasowych, o które wnosi Komisja, jest sprzeczne z zasadą nieusuwalności sędziów. Wystarczy bowiem wskazać, że gdyby środki te zarządzono, to skutkowałyby one nie złożeniem polskich sędziów, w szczególności sędziów Izby Dyscyplinarnej i Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych z urzędu, lecz tymczasowym zawieszeniem stosowania spornych przepisów krajowych do czasu wydania przez Trybunał wyroku co do istoty sprawy (zwanego dalej „ostatecznym wyrokiem”).
- 58 W drugiej kolejności Rzeczpospolita Polska podnosi, że złożony przez Komisję wniosek w przedmiocie środków tymczasowych jest niedopuszczalny z tej

przyczyny, że wnioskowane środki tymczasowe nie mają na celu zapewnienia pełnej skuteczności ostatecznego wyroku.

- 59 Z jednej strony Rzeczpospolita Polska, powtarzając, że Unia nie posiada kompetencji do ingerowania w działalność konstytucyjnych organów państw członkowskich, w tym krajowych sądów najwyższych, a tym bardziej do „zawieszania” ich funkcjonowania, utrzymuje w istocie, że wnioskowane środki tymczasowe skutkowałyby naruszeniem suwerenności tego państwa członkowskiego.
- 60 Z drugiej strony Rzeczpospolita Polska twierdzi, że część środków tymczasowych, o które wnosi Komisja, służy wykonaniu przewidywanego przez Komisję wyroku Trybunału jeszcze przed jego wydaniem.
- 61 W szczególności Rzeczpospolita Polska podnosi przede wszystkim, że wykonanie takiego wyroku nie jest w ogóle zagrożone. W tym względzie to państwo członkowskie podnosi, że w sytuacji gdyby w ostatecznym wyroku uwzględniono zarzuty skargi, byłoby ono, na mocy tego wyroku, zobowiązane do dostosowania swojego prawa krajowego do wymogów wynikających z prawa Unii. Komisja nie wykazała zaś, jaki jest związek między wnioskowanymi środkami tymczasowymi a możliwością wywiązania się przez Rzeczpospolitą Polską z obowiązku, o którym mowa w art. 260 ust. 1 TFUE.
- 62 Następnie Rzeczpospolita Polska zaznacza, że takie dostosowanie spornych przepisów krajowych, do którego byłaby zobowiązana w przypadku uwzględnienia skargi co do istoty, wymagałoby podjęcia dokładnie tych samych działań legislacyjnych – bez względu na to, czy sporne przepisy byłyby, czy też nie byłyby stosowane do dnia wydania ostatecznego wyroku, skutkiem czego zarządzenie wnioskowanych środków tymczasowych nie ma żadnego znaczenia z punktu widzenia zapewnienia skuteczności ostatecznego wyroku.
- 63 Wreszcie Rzeczpospolita Polska podnosi, że środek tymczasowy, który ma na celu zawieszenie skutków uchwał wydanych przez Izbę Dyscyplinarną na podstawie art. 27 § 1 pkt 1a ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, i zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziego, należy uznać za rażąco sprzeczny z celem stosowania środka tymczasowego, ponieważ ma on na celu wywarcie skutków idących dalej niż obowiązek wynikający ewentualnie, zgodnie z art. 260 ust. 1 TFUE, z ostatecznego wyroku.
- 64 Również tej argumentacji nie sposób uwzględnić.
- 65 Z jednej strony bowiem z rozważań przedstawionych w pkt 50–55 niniejszego postanowienia wynika, że Trybunał jest właściwy nie tylko do rozpoznania skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, takiej jak skarga co do istoty, która ma na celu zakwestionowanie zgodności z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE przepisów krajowych dotyczących organizacji wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich, takich w szczególności jak przepisy

dotyczące systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów mających orzekać w kwestiach z zakresu prawa Unii, a także przepisów regulujących uchylenie immunitetu tych sędziów, lecz również do zarządzenia w ramach postępowania z takiej skargi, na podstawie art. 279 TFUE, środków tymczasowych, których przedmiotem jest zawieszenie stosowania takich przepisów krajowych.

- 66 W konsekwencji, wbrew temu, co podnosi Rzeczpospolita Polska, zarządzenie środków tymczasowych, o które wnosi Komisja, nie jest w stanie zagrozić suwerenności tego państwa członkowskiego ani w konsekwencji nie ma na celu realizacji takiego celu.
- 67 Z drugiej strony argumenty Rzeczypospolitej Polskiej przedstawione w pkt 60–63 niniejszego postanowienia wynikają z błędnego zrozumienia celu postępowania w przedmiocie środków tymczasowych, a w szczególności charakteru i skutków środków tymczasowych, o które wnosi Komisja, a także z niedostrzeżenia różnicy między tym celem a zakresem środków, które mają zapewnić wykonanie wyroku stwierdzającego uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego na podstawie art. 258 TFUE.
- 68 Należy bowiem podkreślić, że celem postępowania w przedmiocie środków tymczasowych jest zagwarantowanie pełnej skuteczności orzeczenia, które ma zapaść w postępowaniu głównym, z którym jest związany środek tymczasowy, tak aby uniknąć luk w ochronie prawnej zapewnianej przez Trybunał. Tak więc, jeśli chodzi w szczególności o środek tymczasowy, którego przedmiotem jest zawieszenie stosowania przepisu krajowego, ma on w szczególności na celu uniknięcie sytuacji, w której nieprzerwane stosowanie tego przepisu krajowego prowadzi do wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody w zakresie interesów, na które powołuje się skarżący. W związku z tym konieczność zastosowania takiego środka tymczasowego należy oceniać jedynie w odniesieniu do prawdopodobieństwa wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody, która wynikałaby w danym przypadku z odmowy jego zarządzenia, w przypadku gdyby skarga została następnie uwzględniona co do istoty (zob. podobnie postanowienie z dnia 17 grudnia 2018 r., Komisja/Polska, C-619/18 R, EU:C:2018:1021, pkt 60, 61, 64 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 69 W związku z tym, wbrew temu, co twierdzi Rzeczpospolita Polska, okoliczność – przy założeniu, że zostałyby ona wykazana – iż nie istnieje ryzyko, że gdyby skarga co do istoty sprawy została ostatecznie uwzględniona, to państwo członkowskie nie zapewni wykonania ostatecznego wyroku, pozostaje bez związku z celem postępowania w przedmiocie środka tymczasowego, w szczególności w wypadku środka tymczasowego – takiego jak ten, o który wnosi Komisja – którego przedmiotem jest zawieszenie stosowania przepisu krajowego i który nie ma zatem wpływu na dopuszczalność niniejszego wniosku w przedmiocie środków tymczasowych.
- 70 Powyższe dotyczy również podnoszonej przez Rzeczpospolitą Polską okoliczności, zgodnie z którą wykonanie ostatecznego wyroku, w sytuacji gdyby

skarga co do istoty została uwzględniona, wiązałoby się dla tego państwa członkowskiego z tymi samymi obowiązkami bez względu na to, czy środki tymczasowe, o które wnosi Komisja, zostałyby zarządzone.

- 71 Taka okoliczność nie tylko nie jest bowiem w żaden sposób powiązana z celem postępowania w przedmiocie środków tymczasowych, opisanym w pkt 68 niniejszego postanowienia, lecz stanowi następstwo art. 260 ust. 1 TFUE, zgodnie z którym, jeśli Trybunał stwierdzi, że państwo członkowskie uchybiło jednemu ze zobowiązań, które na nim ciąży na mocy traktatów, państwo to jest zobowiązane podjąć środki, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału.
- 72 W związku z tym niezależnie od tego, czy Trybunał zarządzi środki tymczasowe, o które wnosi Komisja, czy też odmówi ich zarządzenia, w przypadku gdyby skarga co do istoty miała zostać uwzględniona, Rzeczpospolita Polska w celu wykonania ostatecznego wyroku byłaby zobowiązana, zgodnie z art. 260 ust. 1 TFUE, do dostosowania swojego prawa krajowego i do podjęcia środków niezbędnych do zapewnienia, by sądy krajowe należące do jej systemu środków odwoławczych w dziedzinach objętych prawem Unii spełniały wymogi skutecznej ochrony prawnej w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.
- 73 Wreszcie, o ile prawdą jest, że – jak zasadniczo podnosi Rzeczpospolita Polska – kwestia, jakie środki zapewniają wykonanie wyroku stwierdzającego uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego, nie jest przedmiotem wyroku wydawanego na podstawie art. 258 TFUE (wyrok z dnia 8 kwietnia 2014 r., Komisja/Węgry, C-288/12, EU:C:2014:237, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo), o tyle okoliczność ta nie oznacza – wbrew twierdzeniom tego państwa członkowskiego – że zarządzenie określonego środka tymczasowego, takiego jak środek, którego przedmiotem jest zawieszenie stosowania art. 27 § 1 pkt 1a ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, oraz wstrzymanie skutków uchwał wydanych przez Izbę Dyscyplinarną na podstawie tego przepisu, wywołałoby skutki wykraczające poza obowiązki wypływające z tego wyroku, a wynikające z art. 260 ust. 1 TFUE, i byłoby w związku z tym sprzeczne z celem, jakim te środki tymczasowe służą.
- 74 Wystarczy bowiem stwierdzić, że wysuwana przez Rzeczpospolitą Polską argumentacja, gdyby ją uwzględnić, prowadziłaby do pozbawienia postępowania w przedmiocie środków tymczasowych w ramach skargi o stwierdzenie uchybienia na podstawie art. 258 TFUE jego istoty, ponieważ Trybunał nie może w wyroku stwierdzającym uchybienie nakazać danemu państwu członkowskiemu przyjęcia określonych środków w celu wykonania tego wyroku (postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 21 maja 2021 r., Republika Czeska/Polska, C-121/21 R, EU:C:2021:420, pkt 30).
- 75 Z powyższego wynika, że wniosek w przedmiocie środków tymczasowych jest dopuszczalny.

Co do istoty

- 76 Artykuł 160 § 3 regulaminu postępowania stanowi, że we wnioskach w przedmiocie środków tymczasowych należy określić „przedmiot sporu, okoliczności niecierpiące zwłoki, a także uprawdopodobnić z faktycznego i prawnego punktu widzenia konieczność zastosowania środka”.
- 77 Wobec powyższego środki tymczasowe mogą zostać zarządzane przez sąd orzekający w ich przedmiocie jedynie wtedy, gdy zostanie wykazane, że ich zastosowanie jest *prima facie* prawnie i faktycznie uzasadnione (*fumus boni iuris*) oraz że mają one pilny charakter w tym znaczeniu, iż ich zarządzenie i wykonanie przed wydaniem rozstrzygnięcia co do istoty sprawy jest konieczne w celu uniknięcia poważnej i nieodwracalnej szkody dla interesów skarżącego. Sąd orzekający w przedmiocie środków tymczasowych dokonuje także w razie potrzeby wyważenia wchodzących w grę interesów. Przesłanki te mają charakter kumulatywny, a zatem brak spełnienia którejkolwiek z nich uzasadnia oddalenie wniosku o zastosowanie środków tymczasowych (zob. postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska, C-791/19 R, EU:C:2020:277, pkt 51 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 78 Należy zatem zbadać, czy wskazane w poprzednim punkcie przesłanki są spełnione w odniesieniu do wnioskowanych środków tymczasowych. W tym względzie należy kolejno ocenić zasadność zarządzenia środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. a) i b), d), e) i c) niniejszego postanowienia.

W przedmiocie środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. a) i b) niniejszego postanowienia

– *W przedmiocie fumus boni iuris*

- 79 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przesłanka dotycząca *fumus boni iuris* jest spełniona wówczas, gdy co najmniej jeden z zarzutów podniesionych przez stronę wnoszącą o zastosowanie środków tymczasowych w uzasadnieniu skargi wydaje się *prima facie* niepozbawiony poważnej podstawy. Jest tak szczególnie w przypadku, gdy jeden z tych zarzutów dotyczy istnienia złożonych kwestii prawnych, których rozwiązanie nie nasuwa się od razu, i wymaga tym samym przeprowadzenia dogłębnej oceny, która nie może być dokonywana przez sąd orzekający w przedmiocie środków tymczasowych, lecz powinna stanowić przedmiot postępowania co do istoty sprawy, lub jeżeli dyskusja pomiędzy stronami wskazuje na istnienie poważnej kontrowersji prawnej, której rozstrzygnięcie nie jest oczywiste (zob. postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska, C-791/19 R, EU:C:2020:277, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 80 W niniejszej sprawie Komisja twierdzi, że czwarty zarzut skargi co do istoty, odnoszący się do przepisów krajowych, których dotyczą środki tymczasowe

określone w pkt 38 tiret pierwsze lit. a) i b) niniejszego postanowienia, wydaje się *prima facie* niepozbawiony poważnej podstawy, ponieważ zarzut ten uzasadnia konkretnie okoliczność, że powierzając Izbie Dyscyplinarnej, której niezawisłość i bezstronność nie są zagwarantowane, właściwość do rozpoznawania spraw o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów lub asesorów sądowych oraz spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego i spraw z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.

- 81 W tym względzie Komisja opiera się, po pierwsze, na okoliczności, że sprawy wchodzące w zakres właściwości Izby Dyscyplinarnej na podstawie art. 27 § 1 pkt 1a, 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, mają bezpośredni wpływ na status sędziów i warunki pełnienia przez nich urzędu oraz po drugie, na analizie przeprowadzonej w pkt 52–81 postanowienia z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska (C-791/19 R, EU:C:2020:277) oraz na elementach wykładni sformułowanych przez Trybunał w wyroku A.K., z którego wynika, że zarzut dotyczący braku niezawisłości i bezstronności Izby Dyscyplinarnej wydaje się *prima facie* niepozbawiony poważnej podstawy.
- 82 W celu zbadania, czy na potrzeby zarządzenia środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. a) i b) niniejszego postanowienia przesłanka dotycząca *fumus boni iuris* jest spełniona, należy podkreślić, że – jak zostało przypomniane w pkt 51 niniejszego postanowienia – na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE każde państwo członkowskie powinno w szczególności zapewnić, by organy należące – jako „sądy” w rozumieniu prawa Unii – do jego systemu środków odwoławczych w dziedzinach objętych prawem Unii i mogące w związku z tym rozstrzygać w tym charakterze o stosowaniu lub wykładni tego prawa odpowiadały wymogom skutecznej ochrony sądowej (wyrok A.B., pkt 112 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 83 Tymczasem dla zagwarantowania tej ochrony zachowanie niezależności takich organów jest rzeczą kluczową, co potwierdza art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych, w którym wśród wymogów związanych z prawem podstawowym do skutecznego środka prawnego wymieniono dostęp do „niezawisłego” sądu (zob. podobnie wyrok z dnia 18 maja 2021 r., Asociația „Forumul Judecătorilor Din România” i in., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, pkt 194 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 84 Ten wymóg niezawisłości sędziowskiej, stanowiącej integralny element sądenia, wchodzi w zakres istoty prawa do skutecznej ochrony sądowej oraz prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, które to prawo ma fundamentalne znaczenie jako gwarancja ochrony wszystkich praw, jakie jednostki wywodzą z prawa Unii, oraz zachowania wartości wspólnych państwom członkowskim określonych w art. 2 TUE, w szczególności wartości państwa prawnego. Zgodnie z zasadą podziału władz charakteryzującą funkcjonowanie

- państwa prawnego konieczne jest zagwarantowanie niezależności sądów względem władzy ustawodawczej i wykonawczej (wyrok z dnia 18 maja 2021 r., *Asociația „Forumul Judecătorilor Din România” i in.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, pkt 195 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 85 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem wymagane na podstawie prawa Unii gwarancje niezawisłości i bezstronności oznaczają, że muszą istnieć zasady, w szczególności co do składu organu, powoływania jego członków, okresu trwania ich kadencji oraz powodów ich wyłączenia lub odwołania, pozwalające wykluczyć w przekonaniu jednostek wszelką uzasadnioną wątpliwość co do niepodatności tego organu na czynniki zewnętrzne oraz jego neutralności względem ścierających się przed nimi interesów (wyrok z dnia 20 kwietnia 2021 r., *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, pkt 53 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 86 W tym względzie ważne jest, by sędziowie byli chronieni przed ingerencją lub naciskami z zewnątrz, które mogłyby zagrozić ich niezawisłości. Normy mające zastosowanie do statusu sędziów i pełnienia przez nich urzędu powinny pozwalać w szczególności na wykluczenie nie tylko wszelkiego bezpośredniego wpływu w postaci zaleceń, ale również bardziej pośrednich form oddziaływania, które mogą zaważyć na decyzjach danych sędziów, i w ten sposób umożliwić zapobieżenie brakowi widocznych oznak ich niezawisłości lub bezstronności, który to brak mógłby podważyć zaufanie, jakie sądownictwo powinno budzić w jednostkach w społeczeństwie demokratycznym (wyrok z dnia 18 maja 2021 r., *Asociația „Forumul Judecătorilor Din România” i in.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, pkt 197 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 87 W tym kontekście Trybunał orzekł już, że wymóg niezawisłości sędziowskiej nakazuje, by system odpowiedzialności dyscyplinarnej osób, którym powierzono zadanie sądenia, przewidywał niezbędne gwarancje w celu uniknięcia ryzyka wykorzystywania takiego systemu jako narzędzia politycznej kontroli treści orzeczeń sądowych. W tym względzie normy, które określają w szczególności zarówno zachowania stanowiące przewinienia dyscyplinarne, jak i konkretne mające zastosowanie kary, normy, które przewidują udział niezależnego organu zgodnie z procedurą w pełni gwarantującą prawa potwierdzone w art. 47 i 48 karty praw podstawowych, w tym prawo do obrony, oraz normy, które przewidują możliwość zaskarżenia orzeczeń organów dyscyplinarnych na drodze sądowej, są podstawowymi gwarancjami służącymi zachowaniu niezależności wymiaru sprawiedliwości (wyrok z dnia 18 maja 2021 r., *Asociația „Forumul Judecătorilor Din România” i in.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, pkt 198 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 88 Jednocześnie, jeżeli państwo członkowskie wprowadza przepisy szczególne regulujące postępowania karne przeciwko sędziom, w szczególności w zakresie dotyczącym uchylecia immunitetu sędziego w celu pociągnięcia go do

odpowiedzialności karnej, wymóg niezawisłości sędziowskiej wymaga – w celu wykluczenia w przekonaniu jednostek wszelkiej uzasadnionej wątpliwości, o której mowa w pkt 85 i 86 niniejszego postanowienia – żeby te przepisy szczególne były uzasadnione obiektywnymi i sprawdzalnymi imperatywami związanymi z należyтым sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości oraz, podobnie jak w przypadku przepisów dotyczących odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, zawierały niezbędne gwarancje zapewniające, że zarówno sama procedura uchylenia immunitetu sędziego, jak i postępowanie karne nie będą mogły być wykorzystywane jako instrument politycznej kontroli działalności wspomnianych sędziów oraz będą w pełni gwarantować prawa ustanowione w art. 47 i 48 karty praw podstawowych (zob. podobnie wyrok z dnia 18 maja 2021 r., *Asociația „Forumul Judecătorilor Din România” i in.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, pkt 213 i przytoczone tam orzecznictwo). Powyższe twierdzenia mają tym większe znaczenie, w sytuacji gdy uchwały o uchyleniu immunitetu sędziego w celu pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej same pociągają za sobą konsekwencje w zakresie statusu sędziów, których to dotyczy, lub warunków pełnienia przez nich urzędu.

- 89 Z powyższego wynika, że w celu zagwarantowania, by sądy krajowe należące do ich systemu środków odwoławczych w dziedzinach objętych prawem Unii odpowiadały wymogom nieodłącznie związanym ze skuteczną ochroną sądową, w tym wymogowi niezawisłości, a także w celu dotrzymania zobowiązań ciążących na nich na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, państwa członkowskie powinny zapewnić, by reżim prawny regulujący status sędziów tych sądów i warunki pełnienia przez nich urzędu, w szczególności w zakresie uchylenia immunitetu sędziego, przestrzegał zasady niezawisłości sędziowskiej poprzez zagwarantowanie między innymi, by decyzje wydawane w ramach tego reżimu należały do właściwości lub podlegały kontroli organu sądowego, który sam przestrzega gwarancji nieodłącznie związanych ze skuteczną ochroną sądową (zob. analogicznie postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., *Komisja/Polska*, C-791/19 R, EU:C:2020:277, pkt 35).
- 90 Tymczasem w kontekście niniejszej sprawy należy stwierdzić, po pierwsze, że sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczące sędziów Sądu Najwyższego oraz sprawy z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku, które należą do właściwości Izby Dyscyplinarnej na podstawie art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, mogą nie tylko wiązać się ze stosowaniem prawa Unii, ale również, na co wskazała Komisja, ze statusem tych sędziów i warunkami pełnienia przez nich urzędu.
- 91 Po drugie, jak podniosła Komisja, a czemu Rzeczpospolita Polska nie zaprzeczyła, uchwały o uchyleniu immunitetu sędziów Sądu Najwyższego i sądów powszechnych w celu pociągnięcia tych sędziów do odpowiedzialności karnej skutkują zawieszeniem ich w czynnościach służbowych na czas bliżej nieokreślony oraz obniżeniem w tym okresie ich wynagrodzenia o 25–50%. A zatem sprawy o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub

tymczasowe aresztowanie sędziów i asesorów sądowych, należące do właściwości Izby Dyscyplinarnej na podstawie art. 27 § 1 pkt 1a ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, dotyczą statusu sędziów Sądu Najwyższego i sądów powszechnych oraz warunków pełnienia przez nich urzędu.

- 92 W rezultacie zgodnie z orzecznictwem przywołanym w pkt 89 niniejszego postanowienia, w celu wywiązania się ze zobowiązań ciążących na niej na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE Rzeczpospolita Polska powinna zapewnić, by właściwość do rozpoznawania spraw, o których mowa w art. 27 § 1 pkt 1a, 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, została powierzona organowi spełniającemu wymogi nieodłącznie związane ze skuteczną ochroną sądową, w tym wymóg niezawisłości.
- 93 Czwarty zarzut skargi co do istoty porusza zatem kwestię dotyczącą tego, czy Izba Dyscyplinarna spełnia te wymogi.
- 94 W tym względzie należy przypomnieć, że w wyroku A.K. Trybunał określił zakres wymogów niezawisłości i bezstronności właśnie w kontekście organu takiego jak Izba Dyscyplinarna.
- 95 Co się tyczy, po pierwsze, warunków, w jakich doszło do nominacji sędziów zasiadających w Izbie Dyscyplinarnej, Trybunał, wskazawszy, że są oni powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek KRS, stwierdził w pkt 137 i 138 wyroku A.K., opierając się w szczególności na pkt 115 i 116 wyroku z dnia 24 czerwca 2019 r., Komisja/Polska (niezależność Sądu Najwyższego) (C-619/18, EU:C:2019:531), że o ile udział KRS w tym procesie nominacyjnym może przyczynić się do jego obiektywizacji poprzez określenie ram uznania, jakim dysponuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej przy wykonywaniu powierzonej mu prerogatywy, o tyle może być tak wyłącznie, w szczególności, pod warunkiem że sama KRS będzie wystarczająco niezależna od władzy ustawodawczej i wykonawczej oraz od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Otóż w odniesieniu do tej kwestii Trybunał wyodrębnił w pkt 142–145 wyroku A.K., na podstawie informacji dostarczonych przez sąd odsyłający, czynniki, które rozpatrywane łącznie mogą prowadzić do podania w wątpliwość niezależności organu takiego jak KRS (zob. także postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska, C-791/19 R, EU:C:2020:277, pkt 68, 69).
- 96 Po drugie, niezależnie od warunków powoływania sędziów Izby Dyscyplinarnej, oraz od roli, jaką odgrywa w tym względzie KRS, Trybunał wskazał w pkt 147–151 wyroku A.K. inne elementy charakteryzujące Izbę Dyscyplinarną w sposób bardziej bezpośredni i stwierdził, w pkt 152 tego wyroku, że o ile każdy z nich sam w sobie i rozpatrywany odrębnie nie może prowadzić do podania w wątpliwość niezależności tego organu, o tyle wspólne rozpatrzenie tych elementów może prowadzić do innego wniosku, zwłaszcza gdyby badanie przeprowadzone w odniesieniu do KRS miało ujawnić brak niezależności tego organu od władzy ustawodawczej i wykonawczej (zob. także postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska, C-791/19 R, EU:C:2020:277, pkt 71).

- 97 Tymczasem w świetle elementów wykładni sformułowanych w wyroku A.K. oraz w świetle wyroku z dnia 5 grudnia 2019 r. wydanego przez Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następstwie wyroku A.K., nie można *prima facie* wykluczyć, że Izba Dyscyplinarna nie odpowiada wymogowi niezawisłości sędziowskiej wynikającemu z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE (zob. podobnie postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska, C-791/19 R, EU:C:2020:277, pkt 77).
- 98 W konsekwencji, nie rozstrzygając na tym etapie o zasadności argumentów wysuwanych przez strony w ramach czwartego zarzutu skargi, których ocena wchodzi w zakres wyłącznej właściwości sądu rozpoznającego sprawę co do istoty, należy stwierdzić, że w świetle okoliczności przedstawionych przez Komisję, orzecznictwa przywołanego w pkt 82–89 niniejszego postanowienia, oraz elementów wykładni sformułowanych w szczególności w wyroku A.K., argumenty podnoszone przez Komisję w ramach tego zarzutu wydają się *prima facie* niepozbawione poważnej podstawy w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 79 niniejszego postanowienia.
- 99 Powyższego wniosku nie podważa argumentacja przedstawiona przez Rzeczpospolitą Polską.
- 100 Po pierwsze bowiem, Rzeczpospolita Polska utrzymuje, że najnowsze orzecznictwo Trybunału dotyczące wymogów związanych z prawem do skutecznej ochrony prawnej w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, na które to orzecznictwo składają się w szczególności wyroki: z dnia 9 lipca 2020 r., Land Hessen (C-272/19, EU:C:2020:535); z dnia 20 kwietnia 2021 r., Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311); postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 10 września 2020 r., Rada/Sharpston [C-424/20 P (R), niepublikowane, EU:C:2020:705]; postanowienie Sądu Unii Europejskiej z dnia 6 października 2020 r., Sharpston/Rada i konferencja przedstawicieli rządów państw członkowskich (T-180/20, niepublikowane, EU:T:2020:473), daje podstawy do oddalenia czwartego zarzutu skargi co do istoty. Zdaniem tego państwa członkowskiego z powyższego orzecznictwa wynika, że nałożony na państwa członkowskie obowiązek zagwarantowania niezależności sądownictwa, który wynika z przywołanego postanowienia traktatu FUE, nie sprzeciwia się bowiem procedurom powoływania sędziów przez polityków, w których to procedurach nie biorą udziału przedstawiciele sędziów i które to procedury nie podlegają kontroli sądowej.
- 101 Otóż wbrew twierdzeniom Rzeczypospolitej Polskiej, z jednej strony w wyrokach z dnia 9 lipca 2020 r., Land Hessen (C-272/19, EU:C:2020:535), i z dnia 20 kwietnia 2021 r., Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311) jedynie zastosowano wcześniejsze orzecznictwo Trybunału, a w szczególności zasady prawne określone w wyroku A.K. Z drugiej strony w postanowieniu z dnia 10 września 2020 r., Rada/Sharpston [C-424/20 P(R), niepublikowane, EU:C:2020:705], ograniczono się do stwierdzenia, że skarga wniesiona na decyzję przyjętą przez przedstawicieli rządów państw członkowskich była *prima facie* oczywiście

niedopuszczalna, ponieważ taka decyzja, jako że nie pochodziła od organu lub jednostki organizacyjnej Unii, nie podlegała kontroli zgodności z prawem sprawowanej przez Trybunał na podstawie art. 263 TFUE, a stwierdzenie to zostało potwierdzone w postanowieniu z dnia 16 czerwca 2021 r., Sharpston/Rada i Konferencja przedstawicieli rządów państw członkowskich (C-684/20 P, niepublikowanym, EU:C:2021:486), wydanym w postępowaniu odwoławczym od postanowienia Sądu z dnia 6 października 2020 r., Sharpston/Rada i konferencja przedstawicieli rządów państw członkowskich (T-180/20, niepublikowanego, EU:T:2020:473).

- 102 W konsekwencji orzecznictwo przypomniane w pkt 100 niniejszego postanowienia nie pozwala na podważenie istnienia *fumus boni iuris* w odniesieniu do czwartego zarzutu skargi co do istoty.
- 103 Po drugie, Rzeczpospolita Polska podnosi brak znaczenia wyroku A.K. dla oceny, czy czwarty zarzut skargi co do istoty wydaje się *prima facie* niepozbawiony poważnej podstawy, a to ze względu na fakt, że wyrok ten został wydany w szczególnym kontekście faktycznym.
- 104 W tym względzie, o ile – jak podnosi Rzeczpospolita Polska – prawdą jest, że Trybunał w wyroku A.K. nie stwierdził braku zgodności omawianych w nim polskich przepisów ustawowych z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE i pozostawił przeprowadzenie niezbędnej w tym zakresie oceny sądowi odsyłającemu, o tyle należy przypomnieć, że procedura odesłania prejudycjalnego ustanowiona w art. 267 TFUE stanowi procedurę bezpośredniej współpracy między Trybunałem a sądami państw członkowskich. W ramach tej procedury, opartej na wyraźnym rozdziale zadań sądów krajowych i Trybunału, dokonanie wszelkich ustaleń w przedmiocie stanu faktycznego sprawy wchodzi w zakres kompetencji sądu krajowego, do którego należy, przy uwzględnieniu okoliczności konkretnej sprawy, ocena zarówno tego, czy do wydania wyroku jest mu niezbędne uzyskanie orzeczenia prejudycjalnego, jak i znaczenia skierowanych do Trybunału pytań, podczas gdy Trybunał jest uprawniony wyłącznie do orzekania o wykładni lub ważności aktów prawa Unii w oparciu o stan faktyczny przedstawiony mu przez sąd krajowy (wyroki: z dnia 25 października 2017 r., Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, pkt 27; z dnia 30 maja 2018 r., Dell’Acqua, C-370/16, EU:C:2018:344, pkt 31; a także z dnia 20 kwietnia 2021 r., Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, pkt 28).
- 105 W tym kontekście rolę Trybunału należy rozróżnić w zależności od tego, czy rozpatruje on odesłanie prejudycjalne, czy skargę o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. O ile bowiem w ramach skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego Trybunał powinien zbadać, czy kwestionowane przez Komisję lub państwo członkowskie inne niż państwo, którego dana sprawa dotyczy, krajowe przepisy lub praktyka są – generalnie i bez konieczności, by przed sądami krajowymi toczył się w tym przedmiocie spór – sprzeczne z prawem Unii, o tyle w ramach procedury prejudycjalnej rola Trybunału polega na udzieleniu sądowi odsyłającemu wsparcia

w poszukiwaniu rozstrzygnięcia konkretnego zawisłego przed tym sądem sporu (wyroki: z dnia 26 marca 2020 r., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, pkt 47; a także z dnia 20 kwietnia 2021 r., Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 106 Należy także przypomnieć, że jakkolwiek w ramach postępowania prejudycjalnego w gestii Trybunału nie leży rozstrzygnięcie w przedmiocie zgodności przepisów prawa krajowego z prawem Unii, to jednak jest on właściwy do udzielenia sądowi odsyłającemu wszelkich wskazówek w zakresie wykładni tego prawa, umożliwiających temu sądowi ocenę takiej zgodności w celu wydania orzeczenia w zawisłej przed nim sprawie (wyroki: z dnia 26 stycznia 2010 r., Transportes Urbanos y Servicios Generales, C-118/08, EU:C:2010:39, pkt 23; z dnia 20 kwietnia 2021 r., Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, pkt 30).
- 107 W oparciu o to orzecznictwo Trybunał w pkt 132 wyroku A.K. wyjaśnił, że ograniczył on swoje badanie do przepisów prawa Unii poprzez przyjęcie wykładni, która mogłaby być przydatna dla sądu odsyłającego, na którym spoczywało, w celu rozstrzygnięcia zawisłych przed nim sporów, przeprowadzenie oceny zgodności spornych przepisów prawa polskiego z prawem Unii w świetle elementów wykładni dostarczonych w ten sposób przez Trybunał (zob. także postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska, C-791/19 R, EU:C:2020:277, pkt 75).
- 108 Co się tyczy konkretnie tych elementów wykładni, w zakresie, w jakim zasadniczo odnoszą się one do właściwości Izby Dyscyplinarnej, jej składu, warunków i procesu powoływania jej członków oraz stopnia autonomii tej izby w ramach Sądu Najwyższego – ich istotności nie można zawęzić do okoliczności faktycznych właściwych sprawie, w której został wydany wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2019 r. (postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska, C-791/19 R, EU:C:2020:277, pkt 76).
- 109 A zatem nie można uwzględnić argumentu Rzeczypospolitej Polskiej negującego znaczenie wyroku A.K. dla oceny, czy czwarty zarzut skargi co do istoty wydaje się *prima facie* niepozbawiony poważnej podstawy.
- 110 Po trzecie, Rzeczpospolita Polska powołuje się na to, że jeżeli chodzi o procedurę powoływania sędziów krajowych sądów najwyższych, to w innych państwach członkowskich obowiązują przepisy podobne do przepisów Rzeczypospolitej Polskiej. W tym kontekście Rzeczpospolita Polska wymienia z jednej strony systemy istniejące w Republice Czeskiej, w Niemczech, w Irlandii, na Litwie, na Malcie i w Austrii, w ramach których wybór tych sędziów jest powierzony wyłącznie lub głównie osobom sprawującym władzę wykonawczą lub ustawodawczą, a z drugiej strony systemy istniejące w Belgii, w Danii i we Francji, gdzie przedstawiciele władzy sądowniczej uczestniczą w procedurze powoływania sędziów najwyższych organów sądowych, jednak nie posiadają decydującego wpływu na wybór tych sędziów. Ponadto, co się tyczy w szczególności procedury powoływania KRS, Rzeczpospolita Polska wymienia

również system hiszpański, odnosząc się do warunków powoływania członków Consejo General del Poder Judicial (hiszpańskiej rady generalnej sądownictwa, Hiszpania). Zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej fakt, że Komisja nie podważa tych regulacji krajowych, dowodzi, iż podnoszony przez tę instytucję zarzut dotyczący braku niezawisłości Izby Dyscyplinarnej jest bezpodstawny.

- 111 W tym względzie na potrzeby niniejszego postępowania wystarczy jednak zauważyć, że Rzeczpospolita Polska nie może skutecznie powoływać się na podnoszone istnienie przepisów podobnych do przepisów prawa krajowego, do których odnosi się czwarty zarzut skargi co do istoty, aby dowieść, że w wypadku tego zarzutu nie jest spełniona przesłanka dotycząca fumus boni iuris (zob. postanowienie z dnia 17 grudnia 2018 r., Komisja/Polska, C-619/18 R, EU:C:2018:1021, pkt 58).
- 112 Wreszcie, po czwarte, Rzeczpospolita Polska wskazuje na cechy polskiego systemu powoływania sędziów Sądu Najwyższego oraz na cechy procedury powoływania członków KRS jako organu biorącego udział w wyłanianiu tych sędziów, aby wykazać, że system ten spełnia wymóg niezawisłości sędziowskiej.
- 113 Tymczasem, biorąc pod uwagę w szczególności elementy wykładni, których Trybunał dostarczył w wyroku A.K., argumentacja ta nie pozwala na ustalenie, że czwarty zarzut skargi co do istoty jest prima facie całkowicie pozbawiony poważnej podstawy.
- 114 W świetle powyższych rozważań należy stwierdzić, że w odniesieniu do zarządzenia środków tymczasowych wskazanych w pkt 38 tiret pierwsze lit. a) i b) niniejszego postanowienia przesłanka fumus boni iuris została spełniona.

– *W przedmiocie pilnego charakteru*

- 115 Jak zostało przypomniane w pkt 68 niniejszego postępowania, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych ma na celu zagwarantowanie pełnej skuteczności przyszłego ostatecznego orzeczenia, tak aby uniknąć luki w ochronie prawnej zapewnianej przez Trybunał. Aby osiągnąć ten cel, pilny charakter należy oceniać pod względem konieczności orzeczenia tymczasowego w celu uniknięcia wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody dla strony, która domaga się tymczasowej ochrony. Do strony tej należy przedstawienie dowodu, że nie może ona oczekiwać zakończenia postępowania co do istoty sprawy bez poniesienia szkody mającej taki charakter. Przy ustalaniu istnienia poważnej i nieodwracalnej szkody nie ma potrzeby stosowania wymogu, by wystąpienie szkody zostało wykazane z absolutną pewnością. Wystarczy, by była ona z wystarczającym stopniem prawdopodobieństwa przewidywalna (zob. postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska, C-791/19 R, EU:C:2020:277, pkt 82 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 116 Ponadto sąd orzekający w przedmiocie środków tymczasowych powinien założyć – wyłącznie do celów oceny pilnego charakteru i powstrzymując się od zajmowania jakiegokolwiek stanowiska w przedmiocie zasadności podnoszonych przez składającego wniosek w przedmiocie środków tymczasowych zarzutów co do istoty sprawy – że zarzuty te mogą zostać uwzględnione. Poważną i nieodwracalną szkodą, której prawdopodobne wystąpienie należy wykazać, jest bowiem szkoda, która wynikałaby w danym przypadku z odmowy zarządzenia wnioskowanych środków tymczasowych, w przypadku gdyby skarga została następnie uwzględniona co do istoty (zob. postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska, C-791/19 R, EU:C:2020:277, pkt 83 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 117 W konsekwencji w niniejszej sprawie Trybunał powinien, w celu oceny pilnego charakteru, założyć, że przepisy krajowe, których dotyczy czwarty zarzut skargi co do istoty, mogą przyznawać właściwość zarówno w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego, w sprawach z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku, jak i w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów lub asesorów sądowych organowi, którego niezawisłość mogłaby nie być zagwarantowana, i mogą w związku z tym być sprzeczne z ciężącym na Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE obowiązkiem zapewnienia, by sądy krajowe należące do jej systemu środków odwoławczych w dziedzinach objętych prawem Unii spełniały wymogi skutecznej ochrony prawnej.
- 118 Na potrzeby tej oceny należy ponadto uwzględnić okoliczność, że Izba Dyscyplinarna zaczęła już orzekać w sprawach określonych w art. 27 § 1 pkt 1a, 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu.
- 119 Ponadto, co się tyczy w szczególności spraw dotyczących wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów lub asesorów sądowych, należy mieć również na uwadze fakt, że – jak wskazała Komisja, a czemu Rzeczpospolita Polska nie zaprzeczyła – po pierwsze, w okresie od dnia 14 lutego 2020 r., czyli od dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej, do dnia 15 marca 2021 r. do Izby Dyscyplinarnej wpłynęło ponad 40 wniosków, z których jeden dotyczył Prezesa Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, oraz że od 5 listopada 2020 r. zostało rozpatrzonych już ponad 20 wniosków. Po drugie, liczba wniosków dotyczących sędziów Sądu Najwyższego wzrosła w tygodniach poprzedzających wniesienie skargi co do istoty, w szczególności wraz z przedstawieniem przez Prokuraturę Krajową (Polska) w dniu 16 marca 2021 r. wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej dotyczących trzech sędziów Izby Karnej tego sądu. Po trzecie, Izba Dyscyplinarna wydała ponad 12 uchwał zezwalających na pociągnięcie sędziów do odpowiedzialności karnej oraz zawieszających ich w czynnościach służbowych z jednoczesnym obniżeniem w okresie zawieszenia ich wynagrodzenia o 25–50%.

- 120 W tym kontekście należy zbadać, czy – jak podnosi Komisja – zastosowanie przepisów krajowych, o których mowa w czwartym zarzucie skargi co do istoty, i utrzymanie w mocy skutków uchwał wydanych przez Izbę Dyscyplinarną na podstawie art. 27 § 1 pkt 1a ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, może spowodować poważną i nieodwracalną szkodę w zakresie porządku prawnego Unii.
- 121 W tym względzie, co wynika także z orzecznictwa przywołanego w pkt 89 i 90 niniejszego postanowienia, okoliczność, że w wyniku zastosowania przepisów krajowych, których dotyczy czwarty zarzut skargi co do istoty, rozpoznawanie spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego oraz spraw z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku, a także spraw o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów lub asesorów sądowych należy, do czasu wydania ostatecznego wyroku, do właściwości organu, którego niezależność mogłaby nie być zagwarantowana, a mianowicie do właściwości Izby Dyscyplinarnej, może zagrozić, w tym samym okresie, niezależności Sądu Najwyższego i sądów powszechnych.
- 122 Jak wskazała bowiem Komisja, i co wynika ponadto z orzecznictwa Trybunału, z punktu widzenia sędziów Sądu Najwyższego i sędziów sądów powszechnych już sama wizja narażenia na ryzyko, że wnioski o uchylenie immunitetu w celu pociągnięcia ich do odpowiedzialności karnej, mogłyby być rozpoznawane przez organ, którego niezależność mogłaby nie być zagwarantowana, może negatywnie wpłynąć na ich niezawisłość, zważywszy na konsekwencje, jakie uchylenie immunitetu może mieć dla danych sędziów w postaci zawieszenia ich w czynnościach służbowych na czas nieokreślony i obniżenia, również na czas nieokreślony, ich wynagrodzenia o 25–50% (zob. analogicznie postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska, C-791/19 R, EU:C:2020:277, pkt 90).
- 123 Jednocześnie sama okoliczność, że rozpoznanie spraw mających wpływ na status sędziów Sądu Najwyższego i warunki pełnienia przez nich urzędu, takich jak dotyczące tych sędziów sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz sprawy z zakresu przeniesienia w stan spoczynku, zostało powierzone organowi, którego niezależność mogłaby nie być zagwarantowana, może wzbudzić w przekonaniu jednostek wątpliwości co do niezawisłości wspomnianych sędziów.
- 124 Otóż z orzecznictwa Trybunału wynika, że okoliczność, iż w wyniku stosowania przepisów prawa krajowego stanowiących przedmiot skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego do czasu ogłoszenia ostatecznego wyroku nie można zagwarantować niezależności Sądu Najwyższego, sprawia, że możliwe jest wystąpienie poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii, a w rezultacie także dla praw, które jednostki wywodzą z prawa Unii, oraz wartości wyrażonych w art. 2 TUE, na których opiera się Unia, w szczególności wartości państwa prawnego (zob. podobnie postanowienie z dnia

8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska, C-791/19 R, EU:C:2020:277, pkt 92 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 125 Z powyższego wynika, że – jak podniosła Komisja – stosowanie przepisów krajowych, których dotyczy czwarty zarzut skargi co do istoty, w zakresie, w jakim przyznają one Izbie Dyscyplinarnej, której niezależność mogłaby nie być zagwarantowana, właściwość do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego, w sprawach z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku oraz w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów lub asesorów sądowych orzekających w ramach polskiego wymiaru sprawiedliwości, może spowodować poważną i nieodwracalną szkodę w zakresie porządku prawnego Unii.
- 126 Wreszcie, jeżeli z punktu widzenia sędziów Sądu Najwyższego i sędziów sądów powszechnych już sama wizja narażenia na ryzyko, że wnioski o uchylenie ich immunitetu w celu pociągnięcia ich do odpowiedzialności karnej będą rozpoznawane przez organ, którego niezależność mogłaby nie być zagwarantowana, taki jak Izba Dyscyplinarna, może zagrozić niezależności Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, to tym bardziej wydawanie przez ten organ uchwał o uchyleniu immunitetu określonych sędziów, pociągające za sobą zawieszenie ich w czynnościach służbowych i obniżenie wynagrodzenia, może zwiększyć wątpliwości co do niepodatności sędziów Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, którzy nie zostali objęci takimi uchwałami, na wszelkie wpływy lub czynniki zewnętrzne mogące wpływać na ich decyzje, i prowadzić do braku widocznych oznak niezawisłości lub bezstronności tych sędziów, co z kolei może podważyć zaufanie, jakie sądownictwo powinno budzić w jednostkach w społeczeństwie demokratycznym i w państwie prawnym.
- 127 W związku z tym okoliczność, że w wyniku utrzymania w mocy skutków uchwał Izby Dyscyplinarnej zezwalających na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, do czasu wydania ostatecznego wyroku, nie będzie można zagwarantować niezawisłości sędziów Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, którzy nie zostali objęci tymi uchwałami, może prowadzić do powstania poważnej i nieodwracalnej szkody z punktu widzenia prawa Unii, tym bardziej że sprawowanie wymiaru sprawiedliwości w tym okresie będzie należało wyłącznie do tych sędziów.
- 128 Jak wskazała Komisja, takiego ryzyka można uniknąć jedynie poprzez zagwarantowanie, że sędziowie, których dotyczą te uchwały, zostaną przywrócenii do pozycji statutowej i praw oraz warunków pełnienia urzędu sędziego sprzed przyjęcia tych uchwał.
- 129 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że Komisja wykazała, iż w przypadku odmowy zarządzenia środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. a) i b) niniejszego postanowienia, stosowanie przepisów krajowych będących przedmiotem czwartego zarzutu skargi co do istoty z jednej strony oraz

utrzymanie w mocy skutków uchwał zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego orzekającego w ramach polskiego wymiaru sprawiedliwości z drugiej strony może spowodować poważną i nieodwracalną szkodę w porządku prawnym Unii.

- 130 Argumenty wysuwane przez Rzeczpospolitą Polską w celu wykazania braku pilnego charakteru nie mogą podważyć tej oceny.
- 131 Po pierwsze, Rzeczpospolita Polska podnosi, że Komisja zwlekała z podejmowaniem kolejnych kroków zmierzających do położenia kresu uchybieniu podnoszonemu w ramach czwartego zarzutu skargi, ponieważ Izba Dyscyplinarna jest właściwa do rozpoznawania spraw tego rodzaju co sprawy określone w art. 27 § 1 pkt 1a, 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, od wejścia w życie tej ustawy w jej pierwotnym brzmieniu, a nie od momentu przyjęcia ustawy zmieniającej.
- 132 Jak wskazuje bowiem to państwo członkowskie, art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, był już zawarty w ustawie o Sądzie Najwyższym na etapie jej uchwalenia, zaś art. 27 § 1 pkt 1a tej ustawy, w zmienionym brzmieniu, rozszerzył jedynie posiadane już wcześniej przez Izbę Dyscyplinarną na podstawie innych przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym w pierwotnym brzmieniu kompetencje do rozpoznawania spraw o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów lub asesorów sądowych na postępowania pierwszoinstancyjne w sprawach dotyczących sędziów sądów powszechnych i asesorów sądowych.
- 133 Ponadto, co się tyczy właściwości Izby Dyscyplinarnej w sprawach, o których mowa w art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, elementy wykładni sformułowane przez Trybunał w wyroku A.K. pozwoliłyby na wyeliminowanie wszelkiego ryzyka poważnej i nieodwracalnej szkody wynikającej z zastosowania tego przepisu. Gdyby bowiem w świetle tych elementów wykładni należało dojść do wniosku, że rozpatrywanie przez Izbę Dyscyplinarną jednej ze spraw objętych zakresem stosowania tego przepisu nie pozwala na zagwarantowanie prawa do niezawisłego sądu, to postanowienia art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych pozwoliłyby na odstąpienie od stosowania przepisów przyznających Izbie Dyscyplinarnej właściwość w tej sprawie i przekazanie jej innemu sądowi, który byłby właściwy w braku tych ostatnich przepisów.
- 134 W tym względzie należy przede wszystkim zauważyć, że jak wynika z pkt 28–37 niniejszego postanowienia, Komisja skierowała do Rzeczypospolitej Polskiej pierwsze wezwanie do usunięcia uchybienia dotyczące ustawy zmieniającej w dniu 29 kwietnia 2020 r., czyli cztery miesiące po przyjęciu tej ustawy w następstwie procesu legislacyjnego, który trwał jedynie osiem dni. Zważywszy, że ustawą zmieniającą znowelizowano nie tylko ustawę o Sądzie Najwyższym, ale również inne ustawy, takie jak Prawo o ustroju sądów powszechnych i Prawo o ustroju sądów administracyjnych, okres czterech miesięcy na przeanalizowanie

wszystkich zmian wprowadzonych tą ustawą i ich zgodności z prawem Unii, a także na ocenę ich skutków nie może zostać uznany za nierozsądny. Ponadto chronologiczny ciąg wymiany pism między Komisją a Rzeczpospolitą Polską w okresie między wystosowaniem tego wezwania do usunięcia uchybienia a wniesieniem skargi co do istoty w żaden sposób nie świadczy o szczególnej bezczynności tej instytucji, jeśli chodzi o działania mające na celu ustalenie podnoszonego uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego.

- 135 Następnie, co się tyczy właściwości powierzonej Izbie Dyscyplinarnej na podstawie art. 27 § 1 pkt 1a ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, to oprócz faktu, że wprowadzenie tego przepisu ustawą zmieniającą nie jest kwestionowane, Rzeczpospolita Polska potwierdziła w swoich uwagach na piśmie dane dostarczone przez Komisję zarówno w odniesieniu do liczby wniosków o uchylenie immunitetu sędziowskiego złożonych do Izby Dyscyplinarnej w okresie od dnia 14 lutego 2020 r. do dnia 15 marca 2021 r., jak i liczby takich wniosków, które zostały rozpoznane przez tę izbę po dniu 5 listopada 2020 r., które to dane zostały przedstawione w pkt 119 niniejszego postanowienia.
- 136 Prawdą jest, że Rzeczpospolita Polska kwestionuje wyciągnięty przez Komisję z tych danych wniosek, zgodnie z którym w ostatnich kilku miesiącach poprzedzających wniesienie skargi co do istoty i złożenie niniejszego wniosku w przedmiocie środków tymczasowych doszło do intensyfikacji działań Izby Dyscyplinarnej na podstawie art. 27 § 1 pkt 1a ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, która to intensyfikacja dowodzi zdaniem tej instytucji istnienia pilnego charakteru. To państwo członkowskie zwraca bowiem uwagę, że gdy przepisy ustawy przyznają określonemu sądowi właściwość w nowej kategorii spraw, wówczas sąd ten najpierw prowadzi postępowania wszczynane w tej nowej kategorii, skutkiem czego w pierwszych miesiącach działalności liczba orzeczeń wydawanych w tej nowej kategorii spraw musi być siłą rzeczy niska. Rzeczpospolita Polska wywodzi z tego, że nie można zasadnie twierdzić, iż Izba Dyscyplinarna „zintensyfikowała” swoją działalność, opierając się wyłącznie na fakcie, że po przyjęciu ustawy zmieniającej izba ta wydała więcej orzeczeń w okresie od 5 listopada 2020 r. do 15 marca 2021 r. niż w okresie od 14 lutego 2020 r. do 5 listopada 2020 r.
- 137 Jednakże, wysuwając takie twierdzenie, Rzeczpospolita Polska nie tylko zaprzecza swojemu twierdzeniu, że Izba Dyscyplinarna orzeka w sprawach tego rodzaju co sprawy, o których mowa w art. 27 § 1 pkt 1a ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, od ponad trzech lat, lecz również dowodzi, że działalność Izby Dyscyplinarnej w zakresie wydawania uchwał na podstawie tego przepisu była w okresie poprzedzającym wniesienie skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego rzeczywiście bardziej wzmożona niż w okresie bezpośrednio po wejściu w życie ustawy zmieniającej.

- 138 Wreszcie Rzeczpospolita Polska nie może skutecznie powoływać się, w celu wykazania braku pilnego charakteru, na fakt, że art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, występował już w ustawie o Sądzie Najwyższym w jej pierwotnym brzmieniu, ani na okoliczność, że wyrok A.K. pozwala na zminimalizowanie ryzyka wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody wynikającej ze stosowania tego przepisu. Ustawą zmieniającą wprowadzono bowiem niektóre przepisy, które Komisja kwestionuje w ramach skargi co do istoty sprawy w szczególności z uwagi na to, że uniemożliwiają one sądom krajowym stosowanie zasad wpływających z tego wyroku, a w konsekwencji zagrażają, od czasu wejścia w życie ustawy zmieniającej, skuteczności owego wyroku w zakresie wskazanych celów.
- 139 Po drugie, Rzeczpospolita Polska jest zdania, że żadna szkoda dla wymiaru sprawiedliwości nie wynika z samego faktu, że dochodzi do uchylenia immunitetu sędziego, co do którego istnieją dowody uzasadniające popełnienie przestępstwa, co umożliwi pociągnięcie go do odpowiedzialności. W opinii tego państwa członkowskiego ryzyko wystąpienia takiej szkody nie istnieje, tym bardziej że postępowanie karne, które stanowi kontynuację uchwały o uchyleniu immunitetu, toczy się nie przed Izbą Dyscyplinarną, lecz przed Izbą Karną.
- 140 W tym względzie wystarczy jednak zauważyć, że jak wynika z oceny zawartej w pkt 123–127 niniejszego postanowienia, ryzyko wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody wynika nie z faktu, że wobec sędziów orzekających w ramach polskiego wymiaru sprawiedliwości mogą być wydawane uchwały o uchyleniu ich immunitetu w celu pociągnięcia ich do odpowiedzialności karnej, lecz z faktu, że takie orzeczenia są wydawane przez organ, którego niezależność mogłaby nie być zagwarantowana. Okoliczność, że postępowanie karne, które stanowi konsekwencję tych uchwał, nie toczy się przed Izbą Dyscyplinarną, nie pozwala zatem wyeliminować takiego ryzyka.
- 141 W świetle powyższych rozważań należy stwierdzić, że w odniesieniu do zarządzenia środków tymczasowych wskazanych w pkt 38 tiret pierwsze lit. a) i b) niniejszego postanowienia przesłanka dotycząca pilnego charakteru została spełniona.

– *W przedmiocie wyważenia interesów*

- 142 Uznaje się, że w większości postępowań w przedmiocie środków tymczasowych zarówno przyznanie, jak i odmowa przyznania wnioskowanego zawieszenia wykonania mogą wywołać w pewnym stopniu określone skutki o charakterze definitywnym, a do sądu orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych rozpatrującego wnioski o zawieszenie wykonania należy dokonanie wyważenia ryzyka związanego z każdym z możliwych rozwiązań. W praktyce wiąże się to w szczególności ze zbadaniem, czy interes strony wnoszącej o zastosowanie środków tymczasowych w zawieszeniu wykonania przepisów prawa krajowego przeważa, czy też nie przeważa, nad interesem, jaki stanowi nieprzerwane stosowanie tych przepisów. Przy dokonywaniu tego badania należy ustalić, czy

ewentualne uchylenie tych przepisów po uwzględnieniu przez Trybunał skargi co do istoty pozwoliłoby na odwrócenie sytuacji, która powstałaby w następstwie ich natychmiastowego wykonania, i odwrotnie, w jakim stopniu zawieszenie mogłoby stanowić przeszkodę dla osiągnięcia celów, którym służą owe przepisy, gdyby skarga co do istoty została oddalona (postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska, C-791/19 R, EU:C:2020:277, pkt 104 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 143 W niniejszej sprawie Komisja twierdzi, że gdyby Trybunał miał uwzględnić czwarty zarzut skargi co do istoty, odmówiwszy wcześniej zarządzenia środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. a) i b) niniejszego postanowienia, prawidłowe funkcjonowanie porządku prawnego Unii zostałyby naruszone w sposób systemowy, a w zakresie praw, jakie jednostki wywodzą z prawa Unii, oraz wartości państwa prawnego wskazanej w art. 2 TUE zostałyby wyrządzona nieodwracalna szkoda. Natomiast gdyby Trybunał miał zarządzić wnioskowane środki tymczasowe, a następnie oddalić ten zarzut, jedyną konsekwencją tego stanu rzeczy byłoby z jednej strony czasowe zawieszenie działalności Izby Dyscyplinarnej w zakresie właściwości przysługującej jej na podstawie art. 27 § 1 pkt 1a, 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, zaś z drugiej strony brak wdrożenia uchwał Izby Dyscyplinarnej w sprawach immunitetowych.
- 144 Jeśli chodzi w pierwszej kolejności o zarządzenie środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. a) niniejszego postanowienia, Rzeczpospolita Polska podnosi, po pierwsze, że zawieszenie stosowania art. 27 § 1 pkt 1a ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, naruszałoby nie tylko zasadę pomocniczości i zasady podstawowe porządku prawnego Unii, lecz również stanowiłoby pogwałcenie podstawowych zasad znajdujących się u podstaw ustroju demokratycznego państwa prawnego, chronionych przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej, i tym samym narażałoby to państwo członkowskie i jego obywateli na znaczną i nieodwracalną szkodę.
- 145 W tym względzie wystarczy jednak wskazać, że jak zostało przypomniane już w pkt 50 niniejszego postanowienia, chociaż organizacja wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich należy do kompetencji tych ostatnich, to przy wykonywaniu tej kompetencji państwa członkowskie mają obowiązek dotrzymywać zobowiązań wynikających dla nich z prawa Unii, a w szczególności z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.
- 146 Po drugie, Rzeczpospolita Polska utrzymuje, że zawieszenie skutków wszystkich uchwał wyrażających zgodę na pociągnięcie sędziów do odpowiedzialności karnej będzie skutkowało tym, że część popełnionych przestępstw ulegnie przedawnieniu. Dodatkowo w przypadku niezakończonych jeszcze postępowań konieczne byłoby prowadzenie ich od nowa poprzez ponowne wniesienie aktu oskarżenia, co skutkowałoby również tym, że upływ czasu pozwoliłby części sprawców przestępstw uniknąć odpowiedzialności. Wreszcie zdaniem tego państwa członkowskiego zawieszenie skutków wszystkich uchwał wydanych przez Izbę

Dyscyplinarną spowoduje upadek środków, jakie sądy mogły zarządzać w celu ochrony ofiar przestępstw, takich jak gwałt czy przemoc domowa. Tym samym zarządzenie środka tymczasowego, o który wnosi Komisja, zaszkodziłoby interesom ofiar przestępstw popełnionych przez sędziów, których uchwały te dotyczą.

- 147 Niemniej jednak, nie przesądzając o zasadności twierdzenia Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym zawieszenie skutków wydanych przez Izbę Dyscyplinarną uchwał o uchyleniu immunitetu sędziego może prowadzić do przedawnienia przestępstw popełnionych przez danych sędziów, należy stwierdzić, że to państwo członkowskie nie dostarczyło jakiegokolwiek wskazówki co do liczby uchwał Izby Dyscyplinarnej, w przypadku których zawieszenie skutków mogłoby, w świetle szczególnych okoliczności towarzyszących tym uchwałom, wywołać omawiane następstwa. Jednocześnie to państwo członkowskie nie przedstawia żadnego konkretnego dowodu pozwalającego wykazać istnienie uchwał o uchyleniu immunitetu sędziego w celu pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej za dopuszczenie się gwałtu lub przemocy domowej, będących podstawą środków zarządzanych w celu ochrony ofiar tych przestępstw. Tym samym Rzeczpospolita Polska nie wykazała istnienia ryzyka powstania szkody, do której się odnosi.
- 148 Po trzecie, Rzeczpospolita Polska podnosi, że przywrócenie do orzekania sędziów, na których ciążyą zarzuty karne, z jednej strony rodziłoby realne istotne ryzyko dla bezpieczeństwa wymiaru sprawiedliwości, ponieważ sędziowie ci mogliby próbować wykorzystywać swoją przywróconą funkcję w szczególności do realizacji swoich partykularnych interesów, zaś z drugiej strony powodowałoby brak widocznych oznak niezawisłości takich sędziów, co prowadziłoby do powstania nieodwracalnej szkody dla polskiego wymiaru sprawiedliwości i jego postrzegania przez jednostki. Trudno byłoby bowiem odwoływać się do widocznych oznak niezawisłości sędziego, w sytuacji gdyby ciążyły na nim zarzuty korupcyjne.
- 149 W tym względzie z jednej strony należy zauważyć, że sędzia, który skorzystałby z powrotu do działalności orzeczniczej w celu realizacji swoich partykularnych interesów przy wykonywaniu powierzonych mu funkcji sędziowskich, mógłby zostać objęty środkami przewidzianymi w prawie krajowym w celu położenia kresu takiemu zachowaniu, w tym, w stosownych przypadkach, środków prawa karnego, o ile w tym ostatnim przypadku uchwała o uchyleniu immunitetu tego sędziego zostałaby wydana przez niezależny organ sądowy spełniający wymogi określone w wyroku A.K.
- 150 Z drugiej strony, o ile prawdą jest, że z uwagi na funkcje, do których sprawowania zostali powołani sędziowie, powrót do działalności orzeczniczej sędziego oskarżonego o popełnienie czynów wiążących się ze swej natury z podatnością na wpływy zewnętrzne, takich jak przestępstwo korupcyjne, mogłoby wzbudzić wątpliwości co do niezawisłości tego sędziego, o tyle Rzeczpospolita Polska nie dostarczyła żadnych wskazówek co do tego, ile spośród wszystkich uchwał

o uchyleniu immunitetu sędziów wydanych przez Izbę Dyscyplinarną w okresie między wejściem w życie ustawy zmieniającej w dniu 14 lutego 2020 r. a wniesieniem w dniu 31 marca 2021 r. skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, dotyczyło sędziów oskarżonych o popełnienie tego rodzaju czynów, mimo że przedstawienie takich danych pozwoliłoby na przeprowadzenie oceny istnienia i wagi podnoszonej szkody.

- 151 Co się tyczy w drugiej kolejności zastosowania środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. b) niniejszego postanowienia, Rzeczpospolita Polska kładzie nacisk na fakt, że stosowanie art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, nie spowoduje żadnej szkody, ponieważ zgodnie z wyrokiem A.K. w sytuacjach uzasadnionych rzeczywistym ryzykiem naruszenia prawa jednej ze stron sprawy objęte tym przepisem można przekazać sądowi, który gwarantuje prawo do niezawisłego sądu. Natomiast gdyby stosowanie wspomnianego przepisu zostało zawieszona, Izbie Dyscyplinarnej odebrano by możliwość rozpoznawania spraw, w których nie są podnoszone żadne zastrzeżenia dotyczące zapewnienia przez nią prawa do niezawisłego sądu.
- 152 Niemniej jednak z przyczyn wskazanych w pkt 138 niniejszego postanowienia skuteczność wyroku A.K jako instrumentu pozwalającego na wyeliminowanie ryzyka wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii w wyniku stosowania art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, nie może zostać wykazana.
- 153 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że wyważenie wchodzących w grę interesów przemawia za zarządzeniem środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. a) i b) niniejszego postanowienia.

W przedmiocie środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. d) niniejszego postanowienia

– *W przedmiocie fumus boni iuris*

- 154 Komisja utrzymuje, że pierwszy zarzut skargi co do istoty, dotyczący przepisów krajowych objętych środkami tymczasowymi, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. d) niniejszego postanowienia, wydaje się prima facie niepozbawiony poważnej podstawy, ponieważ zarzut ten uzasadnia konkretnie okoliczność, że poprzez uznanie za niedopuszczalne dla wszystkich sądów krajowych badania spełnienia unijnych wymogów niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciąży na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczącego art. 6 ust. 1 EKPC oraz na podstawie art. 267 TFUE i zasady pierwszeństwa prawa Unii.

- 155 W tym względzie Komisja, opierając się w szczególności na zasadach prawnych wpływających z wyroku z dnia 26 marca 2020 r. (szczególna procedura kontroli orzeczenia) Simpson/Rada i HG/Komisja (C-542/18 RX-II i C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232), a w szczególności z pkt 55–57 i 73–75 tego wyroku, z których wynika, że sądowa kontrola zgodności z prawem powołań sędziowskich i umocowania organów sądowych, w szczególności w odniesieniu do nieprawidłowości w procedurze powołania do pełnienia urzędu sędziego, jest niezbędna dla zagwarantowania prawa podstawowego jednostek do skutecznego środka prawnego w dziedzinach objętych prawem Unii, podnosi, że przepisy, których dotyczy pierwszy zarzut skargi co do istoty, w zakresie, w jakim zakazują polskiem sądom sprawowania takiej kontroli, naruszają art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych.
- 156 Ponadto zakaz przeprowadzania takiej kontroli uniemożliwia sądom krajowym występowanie do Trybunału na podstawie art. 267 TFUE z pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi wykładni unijnych wymogów odnoszących się do niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy.
- 157 Wreszcie Komisja utrzymuje, że fakt, iż akt powołania do pełnienia urzędu sędziego w Polsce może mieć charakter ustrojowy i zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej nie podlega podważeniu, nie może usprawiedliwiać wyłączenia kontroli sądowej służącej weryfikacji spełnienia wymogu prawa Unii dotyczącego niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego na mocy ustawy w celu zapewnienia prawa podstawowego do skutecznej ochrony prawnej w dziedzinach objętych prawem Unii. Komisja dodaje, że w przypadku stwierdzenia naruszenia tego prawa podstawowego zasada skuteczności i zasada pierwszeństwa wynikające z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych wymagałyby, co wynika też z pkt 151 wyroku A.B., odstąpienia od stosowania przepisów krajowych, w tym konstytucyjnych, jeżeli okaże się to konieczne w następstwie dokonania wyważenia między zasadą pewności prawa a poszanowaniem obowiązującego prawa oraz szczególną rolą, jaką w społeczeństwie demokratycznym odgrywać ma sądownictwo.
- 158 Rzeczpospolita Polska twierdzi, że przepisy krajowe zakwestionowane przez Komisję w ramach pierwszego zarzutu skargi co do istoty, które wprowadzają zakaz kwestionowania istnienia stosunku służbowego lub skuteczności powołania sędziego, z naruszeniem przepisów konstytucyjnych, w żadnym zakresie nie stoją na przeszkodzie temu, by sądy krajowe badały spełnienie ustanowionych w prawie Unii wymogów dotyczących niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych, ponieważ zakaz prawny w odniesieniu do działań, które są niemożliwe, nie miałby żadnej normatywnej wartości.
- 159 Zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej prawo do niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, zagwarantowane w art. 47 karty praw podstawowych, nie obejmuje bowiem prawa jednostki do domagania się

podważenia mandatu sędziego, który rozpoznawał lub miałby rozpoznawać dotyczącą jej sprawę.

- 160 W tym względzie w celu zbadania, czy przesłanka *fumus boni iuris* jest spełniona w odniesieniu do zarządzenia środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. d) niniejszego postanowienia, w świetle uwag Rzeczypospolitej Polskiej należy w pierwszej kolejności stwierdzić, że przepisy krajowe, których dotyczy pierwszy zarzut skargi co do istoty, zakazują Sądowi Najwyższemu, sądom powszechnym oraz sądom administracyjnym dokonywania weryfikacji prawidłowości procesu powoływania sędziów zasiadających w składach orzekających oraz stwierdzenia w razie potrzeby wadliwości takiego procesu.
- 161 Z twierdzeń Rzeczypospolitej Polskiej przedstawionych w pkt 158 i 159 niniejszego postanowienia wynika bowiem, że to państwo członkowskie kwestionuje nie fakt, iż wspomniane przepisy krajowe zakazują sądom krajowym przeprowadzenia takiej weryfikacji, lecz okoliczność, że taki zakaz, który jest spójny z punktu widzenia polskich przepisów konstytucyjnych, może zostać uznany za naruszenie ciężących na tym państwie członkowskim na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE zobowiązań polegających na zagwarantowaniu prawa do niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego na mocy ustawy.
- 162 I tak, pierwszy zarzut skargi co do istoty porusza kwestię, czy państwa członkowskie, w celu dochowania ciężącego na nich na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych obowiązku zapewnienia, by sądy krajowe należące do ich systemu środków odwoławczych w dziedzinach objętych prawem Unii odpowiadały wymogom nieodłącznie związanym ze skuteczną ochroną sądową, w tym wymogom dotyczącym niezawisłości, powinny zapewnić, by sądy te mogły weryfikować prawidłowość procesu powoływania sędziów zasiadających w składzie orzekającym.
- 163 W tym względzie należy zauważyć, że Trybunał miał już sposobność stwierdzić, iż z prawa podstawowego do skutecznego środka prawnego przed niezawisłym i bezstronnym sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy, gwarantowanego przez art. 47 karty praw podstawowych, wynika, że każdy powinien mieć co do zasady możliwość powołania się na naruszenie tego prawa. Oznacza to, że sąd Unii powinien mieć możliwość sprawdzenia, czy nieprawidłowość, jaką obarczona jest dana procedura nominacyjna, mogła skutkować naruszeniem tego prawa podstawowego [wyrok z dnia 26 marca 2020 r. (szczególna procedura kontroli orzeczenia) Simpson/Rada i HG/Komisja, C-542/18 RX II i C-543/18 RX II, EU:C:2020:232, pkt 55].
- 164 Gwarancje dostępu do niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, w szczególności gwarancje określające pojęcie oraz skład tego sądu, stanowią podstawę prawa do rzetelnego procesu sądowego. Prawo to oznacza, że każdy sąd jest zobowiązany zbadać, czy ze względu na swój skład stanowi on taki właśnie sąd, jeżeli pojawia się w tym względzie poważna wątpliwość. Badanie to jest nieodzowne w kontekście zaufania, które sądy

społeczeństwa demokratycznego powinny wzbudzać u jednostki. W tym sensie taka kontrola stanowi istotny wymóg formalny, którego należy bezwzględnie dochować i którego spełnienie należy sprawdzić z urzędu [wyrok z dnia 26 marca 2020 r. (szczególna procedura kontroli orzeczenia) Simpson/Rada i HG/Komisja, C-542/18 RX II i C-543/18 RX II, EU:C:2020:232, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo].

- 165 Ponadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wprowadzenie w art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze EKPC, któremu odpowiada art. 47 akapit drugi zdanie pierwsze karty praw podstawowych, wyrażenia „ustanowiony ustawą” ma na celu uniknięcie sytuacji, w której organizacja systemu sądownictwa zostałaby pozostawiona uznaniu władzy wykonawczej, oraz zapewnienie, by kwestia ta była regulowana ustawą uchwaloną przez władzę ustawodawczą w sposób zgodny z normami regulującymi wykonywanie jej kompetencji. Trybunał wyjaśnił, że wyrażenie to odzwierciedla w szczególności zasadę państwa prawnego i dotyczy nie tylko ustawowej podstawy samego istnienia sądu, lecz również składu orzekającego w każdej sprawie oraz wszelkich innych przepisów prawa krajowego, których nieprzestrzeganie sprawia, że udział jednego lub kilku sędziów w rozpoznawaniu sprawy jest obciążony nieprawidłowością, co obejmuje w szczególności przepisy dotyczące niezawisłości i bezstronności członków danego sądu [wyrok z dnia 26 marca 2020 r. (szczególna procedura kontroli orzeczenia) Simpson/Rada i HG/Komisja, C-542/18 RX II i C-543/18 RX II, EU:C:2020:232, pkt 73 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 166 Jednocześnie Europejski Trybunał Praw Człowieka zauważył, że prawo do bycia osądzonym przez sąd „ustanowiony ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC obejmuje ze swojej natury procedurę powołania sędziów [wyrok z dnia 26 marca 2020 r. (szczególna procedura kontroli orzeczenia) Simpson/Rada i HG/Komisja, C-542/18 RX II i C-543/18 RX II, EU:C:2020:232, pkt 74 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 167 A zatem nieprawidłowość, której dopuszczono się przy powołaniu sędziów w ramach danego systemu sądownictwa, pociąga za sobą naruszenie art. 47 akapit drugi zdanie pierwsze karty praw podstawowych, w szczególności gdy nieprawidłowość ta ma taki charakter i wagę, że stwarza ona rzeczywiste ryzyko, iż pozostałe władze, w szczególności władza wykonawcza, mogłyby skorzystać z nienależnych im uprawnień dyskrecyjnych, zagrażając prawidłowości skutku, do którego prowadzi procedura powołania, i wzbudzając w ten sposób w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezawisłości i bezstronności danego sędziego lub danyh sędziów, co ma miejsce, gdy dotyczy to podstawowych norm stanowiących integralną część ustroju i funkcjonowania tego systemu sądownictwa [wyrok z dnia 26 marca 2020 r. (szczególna procedura kontroli orzeczenia) Simpson/Rada i HG/Komisja, C-542/18 RX II i C-543/18 RX II, EU:C:2020:232, pkt 75].

- 168 Wreszcie w pkt 171 wyroku A.K. Trybunał orzekł, iż prawo Unii stoi na przeszkodzie temu, by spory dotyczące stosowania tego prawa mogły należeć do wyłącznej właściwości organu niestanowiącego niezawisłego i bezstronnego sądu w rozumieniu art. 47 karty praw podstawowych. Trybunał wywiódł z tego, że na sędzie odsyłającym w tamtej sprawie spoczywało ustalenie, w świetle elementów wykładni dostarczonych mu przez Trybunał, czy jest tak w przypadku organu właściwego do rozpoznania spraw w postępowaniach głównych, czyli Izby Dyscyplinarnej, oraz że w razie gdyby tak było, zasada pierwszeństwa prawa Unii zobowiązuje sąd odsyłający do odstąpienia od stosowania przepisów prawa krajowego zastrzegającego właściwość dla takiego organu.
- 169 Tymczasem, jak wskazano w pkt 108 niniejszego postanowienia, elementy wykładni dostarczone przez Trybunał sądowi odsyłającemu w celu przeprowadzenia oceny, czy Izba Dyscyplinarna jest niezależnym i bezstronnym sądem w rozumieniu prawa Unii, dotyczą w szczególności warunków i procesu powoływania członków tego sądu.
- 170 Wydaje się zatem, że państwa członkowskie, w celu dochowania zobowiązań, które na nich ciążyą na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, powinny zagwarantować możliwość sądowej kontroli przestrzegania przez sądy krajowe należące do ich systemów środków odwoławczych w dziedzinach objętych prawem Unii oraz przez sędziów tych sądów wymogów nieodłącznie związanych ze skuteczną ochroną sądową, przy czym kontrola ta powinna obejmować w szczególności kwestię prawidłowości procesu powoływania sędziów owych sądów.
- 171 Nie można zatem prima facie wykluczyć, że przepisy krajowe, o których mowa w zarzucie pierwszym skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, w zakresie, w jakim zakazują sądom krajowym przeprowadzania weryfikacji prawidłowości procesu powoływania sędziego lub umocowania sądu, naruszają ciążący na Rzeczypospolitej Polskiej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE i art. 47 karty praw podstawowych, w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczącego art. 6 ust. 1 EKPC, obowiązek zapewnienia, by sądy krajowe należące do jej systemu środków odwoławczych w dziedzinach objętych prawem Unii spełniały wymogi nieodłącznie związane ze skuteczną ochroną sądową.
- 172 W drugiej kolejności z utrwalonego orzecznictwa wynika, że każdy sąd krajowy, działający w ramach swojej właściwości, ma jako organ państwa członkowskiego obowiązek, zgodnie z zasadą współpracy wyrażoną w art. 4 ust. 3 TUE, stosować w całości podlegające bezpośredniemu stosowaniu prawo Unii i zapewnić ochronę uprawnień wynikających z tego prawa dla jednostek, odstępując jednocześnie od stosowania jakiegokolwiek przepisu prawa krajowego, który byłby ewentualnie z nim sprzeczny, niezależnie od tego, czy przepis ten jest wcześniejszy, czy późniejszy w stosunku do przepisu prawa Unii (wyroki: z dnia 8 września 2010 r., Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, pkt 55

i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 21 stycznia 2021 r., *Whiteland Import Export*, C-308/19, EU:C:2021:47, pkt 31).

- 173 Z powyższego wynika, że sprzeczne z wymogami wynikającymi z samej natury prawa Unii są wszelkie przepisy obowiązujące w krajowym porządku prawnym oraz wszelka praktyka legislacyjna, administracyjna lub sądowa, powodujące ograniczenie skuteczności tego prawa poprzez odmowę przyznania sądowi, w którego kompetencji leży jego zastosowanie, uprawnienia do uczynienia, w momencie stosowania tego prawa, wszystkiego, co niezbędne do pominięcia krajowych przepisów ustawowych mogących stać na przeszkodzie pełnej skuteczności podlegających bezpośredniemu stosowaniu norm prawa Unii (wyroki: z dnia 8 września 2010 r., *Winner Wetten*, C-409/06, EU:C:2010:503, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 4 grudnia 2018, *Minister for Justice and Equality i Commissioner of An Garda Síochána*, C-378/17, EU:C:2018:979, pkt 36).
- 174 W związku z tym przepis krajowy, który uniemożliwia sądowi krajowemu, do którego wniesiono sprawę w ramach jego właściwości, stosowanie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych i odstąpienie od stosowania wszelkich przepisów prawa krajowego sprzecznych z tymi postanowieniami, narusza zasadę pierwszeństwa prawa Unii.
- 175 W tych okolicznościach nie można *prima facie* wykluczyć, że przepisy krajowe, których dotyczy pierwszy zarzut skargi co do istoty, prowadzą także do naruszenia zobowiązań, które ciążyą na tym państwie członkowskim na mocy zasady pierwszeństwa wynikającej z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych.
- 176 A zatem, nie rozstrzygając na tym etapie o zasadności argumentów wysuwanych przez strony w ramach pierwszego zarzutu skargi, których ocena wchodzi w zakres wyłącznej właściwości sądu rozpoznającego sprawę co do istoty, należy stwierdzić, że w świetle okoliczności przedstawionych przez Komisję oraz orzecznictwa przywołanego w pkt 163–168 i 172–173 niniejszego postanowienia, argumenty podnoszone przez Komisję w ramach tego zarzutu wydają się *prima facie* niepozbawione poważnej podstawy w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 79 niniejszego postanowienia.
- 177 W konsekwencji przesłankę dotyczącą *fumus boni iuris* należy uznać za spełnioną w odniesieniu do zarządzenia środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. d) niniejszego postanowienia, przy czym – jak wynika z orzecznictwa przywołanego w pkt 79 niniejszego postanowienia – nie jest konieczne dokonywanie oceny *prima facie* zasadności argumentu, zgodnie z którym przepisy krajowe objęte pierwszym zarzutem skargi co do istoty naruszają art. 267 TFUE.

– *W przedmiocie pilnego charakteru*

- 178 Zgodnie z orzecznictwem, o którym mowa w pkt 116 niniejszego postanowienia, Trybunał powinien, w celu oceny pilnego charakteru, założyć, że przepisy krajowe, których dotyczy pierwszy zarzut skargi co do istoty, w zakresie, w jakim zakazują one Sądowi Najwyższemu, sądom powszechnym i sądom administracyjnym przeprowadzania weryfikacji prawidłowości procesu powoływania sędziów i stwierdzenia w razie potrzeby wadliwości takiego procesu, mogą naruszać ciężący na Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych obowiązek zapewnienia, by sądy krajowe należące do jej systemu środków odwoławczych w dziedzinach objętych prawem Unii przestrzegały gwarancji nieodłącznie związanych ze skuteczną ochroną sądową. Należy również przyjąć, że te przepisy krajowe mogą uniemożliwić sądom krajowym, do których wniesiono sprawę w ramach ich właściwości, stosowanie przepisów art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych i odstąpienie od stosowania przepisów krajowych sprzecznych z tymi postanowieniami prawa Unii, a tym samym mogą naruszać zasadę pierwszeństwa prawa Unii.
- 179 Należy zauważyć, że okoliczność, iż w wyniku stosowania przepisów krajowych, o których mowa w pierwszym zarzucie skargi co do istoty, sądy polskie mogą zostać pozbawione, do czasu wydania ostatecznego wyroku, możliwości weryfikowania, czy sędzia lub sąd przestrzega gwarancji nieodłącznie związanych ze skuteczną ochroną sądową, może w tym okresie zagrażać niezawisłości owych polskich sądów, a w konsekwencji – zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 124 niniejszego postanowienia – prowadzić do wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii, a w rezultacie dla praw, jakie jednostki wywodzą z prawa Unii oraz dla wyrażonych w art. 2 TUE wartości, na których opiera się Unia, w szczególności dla wartości państwa prawnego.
- 180 Ponadto cechy szczególne kontekstu prawnego, w jaki przepisy te się wpisują, czynią ryzyko wystąpienia takiej poważnej i nieodwracalnej szkody bardziej prawdopodobnym.
- 181 Należy bowiem przypomnieć, że ustawa zmieniająca jest ostatnim elementem z całego szeregu wprowadzanych przez Rzeczpospolitą Polską od końca 2015 r. reform ustawodawczych dotyczących organizacji polskiego wymiaru sprawiedliwości. Tymczasem reforma, którą przeprowadzono w 2017 r., była szeroko krytykowana właśnie ze względu na wynikające z niej nieprawidłowości systemowe w zakresie niezależności polskich sądów, w szczególności jeśli chodzi o warunki powoływania sędziów Sądu Najwyższego, i stanowiła ponadto przedmiot kilku skarg o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego oraz licznych wniosków do Trybunału o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, a także doprowadziła do przyjęcia przez Komisję w dniu 20 grudnia 2017 r. uzasadnionego wniosku zgodnie z art. 7 ust. 1 [TUE] dotyczącego decyzji Rady w sprawie stwierdzenia wyraźnego ryzyka poważnego

naruszenia przez Rzeczpospolitą Polską zasady praworządności [COM(2017) 835].

- 182 Tymczasem w kontekście, w którym niezależność polskich sądów jest w wysokim stopniu podawana w wątpliwość ze względu na wspomniane reformy ustawodawcze, o których mowa w punkcie powyżej, stosowanie przepisów krajowych, które uniemożliwiają sądom krajowym przeprowadzanie weryfikacji spełniania przez sędziego lub sąd wymogów dotyczących niezawisłości sędziowskiej, jedynie wzmocniłoby, w naturalny sposób, istniejące już wątpliwości co do niezależności tych sądów, uwydatniłoby brak oznak niezależności polskiej władzy sądowniczej i pogłębiłoby utratę zaufania jednostek i innych państw członkowskich do wymiaru sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej.
- 183 Rzeczpospolita Polska twierdzi, że spoczywający na sądach krajowych obowiązek przestrzegania zasady pierwszeństwa prawa Unii prowadzi do wyeliminowania wszelkiego ryzyka wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody, która mogłaby wynikać ze stosowania przepisów krajowych objętych pierwszym zarzutem skargi co do istoty.
- 184 Argumentu tego nie można jednak uwzględnić, ponieważ – jak wskazano w pkt 178 niniejszego postanowienia – na potrzeby oceny pilnego charakteru należy przyjąć, że przepisy te mogą uniemożliwić sądom krajowym stosowanie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych i odstąpienie od stosowania przepisów krajowych, które są sprzeczne z tymi postanowieniami prawa Unii, co będzie prowadziło do naruszenia przez te sądy zasady pierwszeństwa prawa Unii.
- 185 Ponadto należy uwzględnić fakt, że przestrzeganie przez sąd krajowy obowiązków ciążących na nim na mocy zasady pierwszeństwa prawa Unii oznaczałoby naruszenie przez ten sąd spornych przepisów krajowych, co mogłoby stanowić przewinienie dyscyplinarne. W tym względzie należy zauważyć, że w swoich uwagach dotyczących środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. c) niniejszego postanowienia, Rzeczpospolita Polska przyznała, iż przeprowadzenie przez sędziego oceny prawidłowości powołania sędziowskiego mogłoby stanowić przewinienie przewidziane w art. 107 § 1 pkt 3 p.u.s.p. ze zm., a także w art. 72 § 1 pkt 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu.
- 186 Tymczasem, jak podkreśliła Komisja, sama wizja możliwego wszczęcia w danym wypadku postępowania dyscyplinarnego w następstwie wywiązania się z obowiązków ciążących na sędziach krajowych na mocy zasady pierwszeństwa prawa Unii może odwieść tych sędziów od przestrzegania tej zasady.
- 187 Wreszcie Rzeczpospolita Polska nie może skutecznie powoływać się, w celu wykazania braku pilnego charakteru, na istnienie systemu środków odwoławczych od orzeczeń wydawanych przez sądy krajowe, ponieważ to państwo członkowskie

nie przedstawia żadnych okoliczności pozwalających wykazać, że system ten jest skonstruowany w sposób, który umożliwiłby w kontekście takim jak opisany w pkt 181 i 182 niniejszego postanowienia wyeliminować ryzyko wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii, która mogłaby wynikać ze stosowania spornych przepisów krajowych.

188 W świetle powyższych rozważań należy stwierdzić, że w odniesieniu do zarządzenia środków tymczasowych wskazanych w pkt 38 tiret pierwsze lit. d) niniejszego postanowienia przesłanka dotycząca pilnego charakteru została spełniona.

– *W przedmiocie wyważenia interesów*

189 Komisja zaznacza, że gdyby Trybunał uwzględnił pierwszy zarzut skargi co do istoty, odmówiłszy zarządzenia środka tymczasowego, o którym mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. d) niniejszego postanowienia, doszłoby do powstania poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii oraz dla praw, jakie jednostki wywodzą z prawa Unii, natomiast gdyby Trybunał miał zarządzić wspomniany środek, a następnie oddalić wspomniany zarzut, prowadziłoby to jedynie do czasowego zawieszenia stosowania przepisów objętych tym zarzutem.

190 Rzeczpospolita Polska twierdzi, że zawieszenie stosowania omawianych przepisów krajowych jest sprzeczne z podstawowymi zasadami wynikającymi w szczególności z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, skutkiem czego takie zawieszenie nie sprawi, że sądy będą mogły składać sędziów z urzędu na warunkach innych niż określone w art. 180 tej konstytucji. Wreszcie skutki takiego zawieszenia byłyby rażąco szkodliwe dla interesów wymiaru sprawiedliwości.

191 W tym względzie należy przypomnieć, że z uwagi na skutki powiązane z zasadą pierwszeństwa prawa Unii Rzeczpospolita Polska nie może skutecznie powoływać się na sprzeczność między przepisami prawa krajowego, w tym rangi konstytucyjnej, a skutkami, jakie pociąga za sobą zastosowanie środka tymczasowego zarządzonego przez Trybunał, takiego jak zawieszenie stosowania przepisów krajowych, o których mowa w zarzucie pierwszym skargi co do istoty, ani na szkodę dla interesów tego państwa członkowskiego, która z powodu tej sprzeczności wynikłaby z wykonania takiego środka. Tak czy inaczej taka szkoda, nawet gdyby została wykazana, nie może przeważać nad ogólnym interesem Unii związanym z prawidłowym funkcjonowaniem jej porządku prawnego.

192 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że wyważenie wchodzących w grę interesów przemawia za zarządzeniem środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. d) niniejszego postanowienia.

W przedmiocie środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. e) niniejszego postanowienia

– *W przedmiocie fumus boni iuris*

- 193 Komisja utrzymuje, że drugi zarzut skargi co do istoty, dotyczący przepisów krajowych będących przedmiotem środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. e) tego postanowienia, wydaje się *prima facie* niepozbawiony poważnej podstawy prawnej, ponieważ zarzut ten uzasadnia konkretnie okoliczność, że poprzez przekazanie na mocy tych przepisów do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych rozpoznawania zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych oraz na mocy art. 267 TFUE i zasady pierwszeństwa prawa Unii.
- 194 Komisja utrzymuje, że na podstawie wyżej wspomnianych przepisów krajowych żaden sąd krajowy poza Izbą Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie może przeprowadzić oceny niezawisłości sędziego lub niezależności sądu w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych ani wystąpić w tych kwestiach z pytaniem prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE.
- 195 Komisja przypomina w szczególności, że z wyroku A.K. wynika, iż każdy sąd krajowy znajdujący się w sytuacji porównywalnej z sytuacją sądu odsyłającego w sprawach połączonych, w których wydano ten wyrok, ma obowiązek ustalić, w oparciu o wskazania zawarte w pkt 171 tego wyroku, czy dany organ sądowy jest niezależny, a w przypadku stwierdzenia w następstwie tej weryfikacji, że tak nie jest, odstąpić, na podstawie zasady pierwszeństwa prawa Unii, od stosowania przepisów krajowych sprzecznych z art. 19 ust. 1 TUE i art. 47 karty praw podstawowych.
- 196 Rzeczpospolita Polska kwestionuje fakt, że przyznanie właściwości w sprawach dotyczących niezawisłości sędziego lub niezależności sądów określonego organowi, a mianowicie Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, może stanowić naruszenie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE i art. 47 karty praw podstawowych. W tym względzie to państwo członkowskie wyjaśnia, że przyznanie tej właściwości jest uzasadnione koniecznością zapewnienia wyspecjalizowania w tych istotnych kwestiach natury ustrojowej i wyeliminowania ryzyka rozbieżności orzeczniczych w zakresie spraw dotyczących niezależności sądownictwa.
- 197 W celu zbadania, czy przesłanka *fumus boni iuris* jest spełniona w odniesieniu do zarządzenia środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. e) niniejszego postanowienia, w świetle argumentacji stron należy w pierwszej kolejności zauważyć, że zarzut drugi dotyczy w szczególności kwestii, czy art. 19

ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych pozwala na zastrzeżenie właściwości do rozpoznawania zagadnień dotyczących niezawisłości sędziowskiej dla sądu wyspecjalizowanego, a jeśli tak, to jakie warunki należy spełnić celem zagwarantowania prawa jednostek do skutecznej ochrony sądowej. Mamy tu do czynienia ze złożoną kwestią prawną, w przypadku której rozwiązanie nie nasuwa się od razu i która tym samym wymaga przeprowadzenia dogłębnej oceny niemieszczącej się we właściwości sędziego orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych.

- 198 W drugiej kolejności należy stwierdzić, że – jak zwróciła uwagę Komisja i czemu Rzeczpospolita Polska nie zaprzeczyła – na podstawie przepisów krajowych, o których mowa w drugim zarzucie skargi co do istoty, po pierwsze, wyłącznie Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych jest właściwa do rozpoznawania zagadnień prawnych dotyczących niezawisłości sędziego lub niezależności sądu, wobec czego sądy krajowe są zobowiązane przedstawić do rozstrzygnięcia tej izbie wszelkie zagadnienia tego rodzaju, które wystąpią w rozpoznawanych przez nie sprawach. Po drugie, dokonywana przez tę izbę ocena niezawisłości sędziego lub niezależności sądu jest wiążąca dla sądów krajowych. Po trzecie, wspomniana izba jest wyłącznie właściwa do rozpoznawania skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnych orzeczeń Sądu Najwyższego, sądów powszechnych i sądów administracyjnych, w przypadku gdy podnoszona niezgodność z prawem ma związek ze statusem osoby, która wydała orzeczenie w sprawie.
- 199 Tymczasem w świetle orzecznictwa przywołanego w pkt 163–168 niniejszego postanowienia nie można *prima facie* wykluczyć, że przepisy krajowe objęte pierwszym zarzutem skargi co do istoty, w zakresie, w jakim czynią niedopuszczalnym dla izb Sądu Najwyższego innych niż Izba Dyscyplinarna, sądów powszechnych i sądów administracyjnych przeprowadzanie weryfikacji spełniania przez sędziego lub sąd wymogów dotyczących niezawisłości sędziowskiej, naruszają ciążący na Rzeczypospolitej Polskiej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych obowiązek zapewnienia, by sądy krajowe należące do jej systemu środków odwoławczych w dziedzinach objętych prawem Unii odpowiadały wymogom nieodłącznie związanym ze skuteczną ochroną sądową.
- 200 W trzeciej kolejności, jak zostało już przypomniane w pkt 173 niniejszego postanowienia, sprzeczne z wymogami wynikającymi z samej natury prawa Unii są wszelkie przepisy obowiązujące w krajowym porządku prawnym oraz wszelka praktyka legislacyjna, administracyjna lub sądowa, powodujące ograniczenie skuteczności tego prawa poprzez odmowę przyznania sądowi, w którego kompetencji leży jego zastosowanie, uprawnienia do uczynienia, w momencie stosowania tego prawa, wszystkiego, co niezbędne do pominięcia krajowych przepisów ustawowych mogących stać na przeszkodzie pełnej skuteczności podlegających bezpośredniemu stosowaniu norm prawa Unii (wyrok z dnia 8 września 2010 r., Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 201 Trybunał sprecyzował, że miałyby to miejsce, gdyby w przypadku sprzeczności między przepisem prawa Unii a późniejszą ustawą krajową rozstrzygnięcie tego konfliktu zastrzeżone było dla organu innego niż sąd, który ma zastosować prawo Unii, wyposażonego we własne uprawnienia dyskrecjonalne, nawet gdyby wynikające stąd przeszkody dla pełnej skuteczności tego prawa były tylko przejściowe (wyrok z dnia 8 września 2010 r., Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 202 Wreszcie Trybunał wyjaśnił również, że jeśli okaże się, iż oceny dokonane przez sąd krajowy są niezgodne z prawem Unii, to prawo to nakazuje, aby inny sąd krajowy, który zgodnie z prawem krajowym, jest bezwarunkowo związany interpretacją prawa Unii dokonaną przez ten pierwszy sąd, odstąpił, z mocy własnych uprawnień, od stosowania normy prawa krajowego, która zobowiązuje go do przestrzegania wykładni prawa Unii przyjętej przez ten pierwszy sąd, oraz że do takiej sytuacji mogłoby dojść, gdyby sąd krajowy z uwagi na taką normę prawa krajowego, którą jest związany, nie mógłby należycie uwzględnić, w ramach rozpoznawania zawisłych przed nim spraw, okoliczności, że w następstwie wyroku Trybunału przepis krajowy należy uznać za sprzeczny z prawem Unii i zapewnić, że pierwszeństwo tego prawa zostanie należycie zagwarantowane poprzez podjęcie wszelkich niezbędnych w tym celu środków (postanowienie z dnia 7 czerwca 2018 r., Filippi i in., C-589/16, EU:C:2018:417, pkt 35, 36 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 203 W związku z tym w świetle orzecznictwa przywołanego w pkt 200–202 niniejszego postanowienia nie można też *prima facie* wykluczyć, że przepisy krajowe, których dotyczy drugi zarzut skargi co do istoty, prowadzą do naruszenia zobowiązań, które ciążą na tym państwie członkowskim na mocy zasady pierwszeństwa wynikającej z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych.
- 204 A zatem, nie rozstrzygając na tym etapie o zasadności argumentów wysuwanych przez strony w ramach drugiego zarzutu skargi, których ocena wchodzi w zakres wyłącznej właściwości sądu rozpoznającego sprawę co do istoty, należy stwierdzić, że w świetle okoliczności przedstawionych przez Komisję oraz orzecznictwa przywołanego w pkt 163–168 i 200–202 niniejszego postanowienia, argumenty podnoszone przez Komisję w ramach tego zarzutu wydają się *prima facie* niepozbawione poważnej podstawy w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 79 niniejszego postanowienia.
- 205 W konsekwencji przesłankę dotyczącą *fumus boni iuris* należy uznać za spełnioną w odniesieniu do zarządzenia środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. e) niniejszego postanowienia, przy czym – jak wynika z orzecznictwa przywołanego w pkt 79 niniejszego postanowienia – nie jest konieczne dokonywanie oceny *prima facie* zasadności argumentu, zgodnie z którym przepisy krajowe objęte drugim zarzutem skargi co do istoty naruszają art. 267 TFUE.

– *W przedmiocie pilnego charakteru*

- 206 Zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 116 niniejszego postanowienia Trybunał powinien, w celu oceny pilnego charakteru, założyć, że przepisy krajowe, których dotyczy drugi zarzut skargi co do istoty, w zakresie, w jakim przyznają Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych wyłączną właściwość do rozpoznawania zagadnień dotyczących niezawisłości sędziego lub niezależności sądu, a w konsekwencji czynią niedopuszczalnym dla sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych i sądów administracyjnych dokonywanie weryfikacji spełniania przez sędziego lub przez sąd wymogu niezawisłości sędziowskiej, mogą naruszać ciężący na Rzeczypospolitej Polskiej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych obowiązek zapewnienia, aby sądy odpowiadały wymogom nieodłącznie związanym ze skuteczną ochroną sądową. Należy również przyjąć, że wspomniane przepisy krajowe mogą uniemożliwić sądom krajowym, do których wniesiono sprawę w ramach ich właściwości, stosowanie art. 19 ust. 1 akapit drugi TFUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych i odstąpienie od stosowania przepisów krajowych, które byłyby sprzeczne z tymi postanowieniami prawa Unii, a tym samym mogą naruszać zasadę pierwszeństwa prawa Unii.
- 207 Należy zauważyć, że okoliczność, iż w wyniku stosowania przepisów krajowych, o których mowa w drugim zarzucie skargi co do istoty, sądy krajowe, z wyjątkiem Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, nie mogą do czasu wydania ostatecznego wyroku rozstrzygać zagadnień dotyczących niezawisłości sędziego lub niezależności sądu, a tym samym przeprowadzać weryfikacji, czy ten sędzia lub ten sąd spełniają wymogi nieodłącznie związane ze skuteczną ochroną sądową, może zagrażać w tym okresie niezależności polskich sądów i w konsekwencji, zgodnie z orzecznictwem przywołanym w pkt 124 niniejszego postanowienia, spowodować wystąpienie poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii, a w rezultacie także dla praw, które jednostki wywodzą z prawa Unii, oraz wartości wyrażonych w art. 2 TUE, na których opiera się Unia, w szczególności wartości państwa prawnego.
- 208 Ponadto cechy szczególne kontekstu prawnego, w jaki przepisy te się wpisują, a który został opisany w pkt 181 i 182 niniejszego postanowienia, czynią ryzyko wystąpienia takiej poważnej i nieodwracalnej szkody jeszcze bardziej prawdopodobnym.
- 209 Rzeczpospolita Polska kwestionuje fakt, że istnieje ryzyko wystąpienia takiej szkody, ponieważ do czasu wydania ostatecznego wyroku zarzuty podnoszone w zakresie niezawisłości sędziego lub niezależności sądu będą rozpoznawane przez Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, której niezależność nie budzi żadnych wątpliwości.
- 210 Należy jednak wziąć pod uwagę, że po pierwsze, podobnie jak Izba Dyscyplinarna, Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych została utworzona na mocy ustawy o Sądzie Najwyższym oraz że – jak wynika z uwag

Rzeczypospolitej Polskiej – członkowie tej izby są powoływani zgodnie z procedurą nominacyjną, w której, podobnie jak w przypadku procesu wyłaniania członków Izby Dyscyplinarnej, udział bierze także KRS. Otóż, mając na względzie elementy wykładni sformułowane w wyroku A.K, nie można przyjąć, że – jak utrzymuje to państwo członkowskie – niezależność Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie budzi żadnych wątpliwości.

- 211 Po drugie, należy zauważyć, że zgodnie z art. 26 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, wnioski dotyczące ustalenia lub oceny zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości są pozostawiane przez Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych bez rozpoznania.
- 212 Wynika stąd, że stosowanie przepisów krajowych, których dotyczy drugi zarzut skargi co do istoty, oznaczałoby, że do czasu wydania ostatecznego wyroku żaden sąd krajowy nie mógłby rozpoznawać tych zagadnień, co – jak zostało stwierdzone przy badaniu środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. d) niniejszego postanowienia – może spowodować wystąpienie poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii oraz dla praw jednostek do skutecznego środka prawnego.
- 213 W świetle powyższych rozważań należy stwierdzić, że w odniesieniu do zarządzenia środków tymczasowych wskazanych w pkt 38 tiret pierwsze lit. e) niniejszego postanowienia przesłanka dotycząca pilnego charakteru została spełniona.

– *W przedmiocie wyważenia interesów*

- 214 Komisja zaznacza, że gdyby Trybunał uwzględnił drugi zarzut skargi co do istoty, odmówiwszy zarządzenia środka tymczasowego, o którym mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. e) niniejszego postanowienia, doszłoby do powstania poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii oraz dla praw, jakie jednostki wywodzą z prawa Unii, natomiast gdyby Trybunał miał zarządzić wspomniany środek, a następnie oddalić ten zarzut, prowadziłoby to jedynie do czasowego zawieszenia stosowania przepisów art. 26 §§ 2 i 4–6, a także art. 82 §§ 2–5 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu.
- 215 Ze swej strony Rzeczpospolita Polska podnosi, że z jednej strony zawieszenie stosowania przepisów krajowych, których dotyczy drugi zarzut skargi co do istoty, nie oznaczałoby, że sądy krajowe będą mogły rozstrzygać kwestie zastrzeżone przez te przepisy do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, a zatem takie zawieszenie nie mogłoby przyczynić się do osiągnięcia celu, któremu służy. Z drugiej strony owo zawieszenie będzie, zdaniem tego państwa członkowskiego, naruszało prawo do sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy i zasadę pewności prawa, ponieważ będzie brakowało przepisu krajowego, który regulowałby właściwość rzeczową do rozpoznania

zagadnień prawnych zastrzeżonych przez wspomniane przepisy do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

- 216 W tym względzie należy przypomnieć, że wykonanie środka tymczasowego, którego przedmiotem jest zawieszenie stosowania przepisu krajowego, wiąże się z nałożeniem na państwo członkowskie obowiązku przywrócenia stanu prawnego istniejącego przed wejściem w życie tego przepisu, w związku z czym to państwo członkowskie jest zobowiązane, do czasu wydania ostatecznego wyroku, do stosowania przepisów uchylonych, zastąpionych lub zmienionych przepisami, których stosowanie należy zawiesić (zob. podobnie postanowienie z dnia 17 grudnia 2018 r., Komisja/Polska, C-619/18 R, EU:C:2018:1021, pkt 95, 107).
- 217 Tak więc naruszenie prawa do sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy i zasady pewności prawa, które zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej wynikałoby z zawieszenia do czasu wydania ostatecznego wyroku stosowania przepisów krajowych, o których mowa w zarzucie drugim skargi co do istoty, nie może zostać wykazane.
- 218 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że wyważenie wchodzących w grę interesów przemawia za zarządzeniem środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. e) niniejszego postanowienia.

W przedmiocie środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. c) niniejszego postanowienia

– *W przedmiocie fumus boni iuris*

- 219 Komisja utrzymuje, że trzeci zarzut skargi co do istoty, dotyczący przepisów krajowych będących przedmiotem środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. c) niniejszego postanowienia, wydaje się prima facie niepozbawiony poważnej podstawy, ponieważ zarzut ten uzasadnia konkretnie okoliczność, że przyjmując i utrzymując w mocy art. 107 § 1 pkt 2 i 3 p.u.s.p. ze zm. oraz art. 72 § 1 pkt 1–3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, pozwalające na zakwalifikowanie badania spełnienia unijnych wymogów dotyczących niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy jako przewinienia dyscyplinarnego, Rzeczpospolita Polska uchybiła obowiązkowi zapewnienia niezależności władzy sądowniczej i prawa do skutecznej ochrony sądowej, który na niej ciąży na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych oraz na mocy art. 267 TFUE.
- 220 W pierwszej kolejności Komisja twierdzi, że znamiona przewinień dyscyplinarnych, o których mowa w art. 107 § 1 pkt 2 i 3 p.u.s.p. ze zm., a także w art. 72 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, a mianowicie „działań lub zaniechań mogących uniemożliwić lub istotnie utrudnić funkcjonowanie organu wymiaru sprawiedliwości” lub „działań kwestionujących istnienie stosunku służbowego sędziego [lub] skuteczność powołania sędziego”,

są do tego stopnia niedookreślone, że przewinienia te mogą obejmować przypadki, w których sędzia krajowy przeprowadzałby kontrolę spełnienia przez sąd wymogów niezawisłości sędziowskiej w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych. W szczególności zdaniem Komisji jako „działanie kwestionujące istnienie stosunku służbowego [lub] skuteczność powołania sędziego” mogłoby zostać zakwalifikowane stwierdzenie przez sędziego, że ze względu na wadliwość procesu powołania zasiadającego w tym składzie sędziego skład, w którym on sam zasiada, lub inny skład orzekający nie spełniają wymogu niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu tych postanowień prawa Unii. Świadczy o tym fakt, że z tego powodu w dniu 5 sierpnia 2020 r. przeciwko sędziemu Sądu Apelacyjnego w Szczecinie (Polska) wszczęto postępowanie dyscyplinarne na podstawie art. 107 § 1 pkt 3 p.u.s.p. ze zm.

- 221 I tak, opierając się w szczególności na zasadach prawnych wskazanych w pkt 32 wyroku z dnia 27 lutego 2018 r., Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), a także w pkt 55, 57, 70 i 71 wyroku z dnia 26 marca 2020 r. (szczególna procedura kontroli orzeczenia Simpson/Rada i HG/Komisja (C-542/18 RX-II i C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232), Komisja podnosi, że przepisy krajowe, których dotyczy trzeci zarzut skargi co do istoty, są sprzeczne z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych.
- 222 Ponadto zdaniem Komisji przewinienia dyscyplinarne wskazane w tych przepisach dotyczą treści orzeczeń sądowych, co jest sprzeczne z pkt 67 wyroku z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (nieprawidłowości w systemie sądownictwa) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).
- 223 W drugiej kolejności Komisja utrzymuje, że przewinienie dyscyplinarne, o którym mowa w art. 72 § 1 pkt 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, opiera się na niedookreślonym pojęciu, a mianowicie na przesłance dotyczącej „oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa”, które to pojęcie może odnosić się zarówno do treści orzeczeń sądowych, jak i do pominięcia przepisów krajowych niedopuszczających do przeprowadzenia kontroli sądowej spełnienia przez sąd wymogów niezawisłości sędziowskiej w rozumieniu prawa Unii.
- 224 Rzeczpospolita Polska twierdzi, że odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, jaką ponoszą oni na podstawie art. 107 § 1 pkt 2 i 3 p.u.s.p. ze zm. oraz art. 72 § 1 pkt 1–3 ustawy o Sądzie Najwyższym, nie obejmuje odpowiedzialności za treść orzeczeń sądowych, wobec czego nie może być postrzegana jako element nacisku wobec sędziów czy też wpływania na ich czynności orzecznicze.
- 225 W szczególności, jeśli chodzi, po pierwsze, o przewinienie polegające na istotnym utrudnieniu bądź uniemożliwianiu funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, o którym mowa w art. 107 § 1 pkt 2 p.u.s.p. ze zm., jak również w art. 72 § 1 pkt 2 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, Rzeczpospolita Polska nie zgadza się z poglądem, że wykonywanie przez sąd obowiązków określonych w wyroku A.K. może być uznane za takie przewinienie, ponieważ

z jednej strony oczywiste jest, że wyrok Trybunału nie może zawierać zaleceń, których realizacja prowadziłaby do istotnego utrudnienia funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, a z drugiej strony wyrok ten nie stanowi orzeczenia, które z uwagi na swą treść zagrażałoby funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości. Dodatkowo Rzeczpospolita Polska odnotowuje, że takie przewinienie odgrywa bardzo istotną rolę w krajowych porządkach prawnych i jest przewidziane w przepisach ustrojowych innych państw członkowskich. W szczególności Rzeczpospolita Polska wskazuje, że kwestionowane przez Komisję przepisy są wzorowane na prawie francuskim, którego to prawa Komisja nigdy nie kwestionowała.

- 226 Co się tyczy, po drugie, przewinienia polegającego na kwestionowaniu istnienia stosunku służbowego sędziego lub skuteczności powołania sędziego, o którym mowa w art. 107 § 1 pkt 3 p.u.s.p. ze zm., a także w art. 72 § 1 pkt 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, Rzeczpospolita Polska powtarza argumentację przedstawioną w pkt 158 i 159 niniejszego postanowienia w kontekście rozpatrywania środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. d) niniejszego postanowienia. W szczególności Rzeczpospolita Polska, która nie kwestionuje twierdzeń Komisji dotyczących faktu wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko sędziemu Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, podkreśla jednak, że zakaz dokonywania oceny zgodności z prawem powołania sędziego stanowi – w świetle ustrojowego modelu powoływania sędziów w Polsce – doprecyzowanie dotychczasowej treści normy prawnej definiującej przewinienie dyscyplinarne i jest w pełni uzasadnione oraz celowe.
- 227 Wreszcie, po trzecie, jeżeli chodzi o przewinienie polegające na oczywistej i rażącej obrazie przepisów prawa, o którym mowa w art. 72 § 1 pkt 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, Rzeczpospolita Polska podnosi, że przewinienie to nie może być zrównane z odpowiedzialnością dyscyplinarną za treść orzeczenia ani też z odpowiedzialnością za zwykłe błędy, jakie sędzia może popełnić przy orzekaniu. Jak wskazuje orzecznictwo Sądu Najwyższego, owo przewinienie dotyczy bowiem wyjątkowych przypadków obrazu przepisów prawa, a mianowicie przypadków, w których naruszenie jest oczywiste i rażące i uzasadnia odpowiedzialność sprawcy takiego przewinienia.
- 228 W celu zbadania, czy przesłanka dotycząca *fumus boni iuris* jest spełniona w odniesieniu do zarządzenia środków tymczasowych, o których mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. c) niniejszego postanowienia, należy w pierwszej kolejności przypomnieć, że – jak wynika z pkt 171 i 199 niniejszego postanowienia – przepisy krajowe, których skutkiem jest uniemożliwienie sądom krajowym przy dokonywaniu przez nie wykładni i stosowaniu prawa Unii przeprowadzania weryfikacji spełnienia przez sędziego lub przez sąd wymogów nieodłącznie związanych ze skuteczną ochroną sądową i w szczególności prawidłowości procesu powołania sędziego lub umocowania sądu, są *prima facie* sprzeczne z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych.

- 229 Należy zatem stwierdzić, że przepisy krajowe, z których wynika, że sędziowie krajowi mogą zostać objęci postępowaniem dyscyplinarnym z tego powodu, że przeprowadzili taką kontrolę, także są *prima facie* sprzeczne z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE i z art. 47 karty praw podstawowych.
- 230 W drugiej kolejności należy przypomnieć, że jak wynika z orzecznictwa przywołanego w pkt 87 niniejszego postanowienia, wymóg niezawisłości i bezstronności wynikający w szczególności z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE nakazuje unikania wszelkiego ryzyka wykorzystywania systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej obowiązującego wobec osób, którym powierzono zadanie sądenia, jako narzędzia politycznej kontroli treści orzeczeń sądowych.
- 231 W tym zakresie kwestią zasadniczą jest w szczególności to, żeby zostały ustanowione normy, które definiują w sposób wystarczająco jasny i precyzyjny zachowania mogące spowodować powstanie odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, tak aby zagwarantować niezawisłość stanowiącą integralny element powierzonego im zadania i uniknąć sytuacji, w której sędziowie byliby narażeni na ryzyko pociągnięcia ich do odpowiedzialności dyscyplinarnej jedynie z powodu wydanego przez nich orzeczenia (zob. analogicznie wyrok z dnia 18 maja 2021 r., *Asociația „Forumul Judecătorilor Din România” i in.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, pkt 234).
- 232 W niniejszej sprawie już na wstępie można zauważyć, że – jak wskazała Komisja – brzmienie art. 107 § 1 pkt 2 i 3 p.u.s.p. ze zm. oraz brzmienie art. 72 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, jest do tego stopnia abstrakcyjne i nieprecyzyjne, że *prima facie* nie można wykluczyć możliwości pociągnięcia sędziego do odpowiedzialności dyscyplinarnej tylko z tego powodu, że przeprowadził on weryfikację spełniania przez danego sędziego lub dany skład orzekający wymogów niezawisłości sędziowskiej, a w szczególności, że stwierdził on wadliwość procesu powołania sędziego.
- 233 Powyższe odnosi się także do art. 72 § 1 pkt 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu. Z uwagi bowiem na abstrakcyjny i nieprecyzyjny charakter wyrażenia „oczywista i rażąca obraza przepisów prawa” nie można, *prima facie*, wykluczyć sytuacji, że sędzia zostanie pociągnięty do odpowiedzialności wyłącznie z uwagi na jakoby „błędną” treść jego orzeczeń lub z powodu odstąpienia przez niego od stosowania przepisów krajowych uniemożliwiających sądom krajowym przeprowadzanie weryfikacji spełniania przez danego sędziego lub dany skład orzekający wymogów związanych z niezawisłością sędziowską.
- 234 Tak więc w świetle brzmienia przepisów krajowych, których dotyczy trzeci zarzut skargi co do istoty, nie można *prima facie* wykluczyć, że przepisy te nie tylko uniemożliwiają sądom krajowym przeprowadzanie weryfikacji spełnienia przez sędziego lub sąd wymogów nieodłącznie związanych ze skuteczną ochroną sądową, lecz pozwalają również na to, by system odpowiedzialności

dyscyplinarnej był wykorzystywany do politycznej kontroli treści orzeczeń sądowych, a zatem że są one sprzeczne z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych.

- 235 Ocena ta nasuwa się w przypadku art. 107 § 1 pkt 3 p.u.s.p. ze zm. i art. 72 § 1 pkt 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, tym bardziej że, jak wynika z argumentacji stron przedstawionej w pkt 220 i 226 niniejszego postanowienia, stwierdzenie wadliwości powołania sędziego może stanowić uregulowane w tych przepisach przewinienie dyscyplinarne.
- 236 Ponadto okoliczność, że orzeczenia wydawane w prowadzonych przeciwko sędziom postępowaniach dyscyplinarnych podlegają kontroli organu, w wypadku którego – jak stwierdzono w pkt 98 niniejszego postanowienia – nie można *prima facie* wykluczyć braku niezależności, a mianowicie Izby Dyscyplinarnej, wzmacnia stanowisko zajęte w pkt 234 niniejszego postanowienia. Powyższe dotyczy także podkreślanej przez Komisję okoliczności, że ustawa zmieniająca, którą wprowadzono przewinienia dyscyplinarne określone w spornych przepisach krajowych, została przyjęta miesiąc po tym, jak Trybunał wydał wyrok A.K. i dostarczył sądowi odsyłającemu elementów służących ocenie niezależności tej izby – elementów, na podstawie których sądy krajowe mogły dokonywać oceny niezawisłości sędziego lub niezależności sądów właściwych do wydawania orzeczeń w toczących się przed nimi sprawach.
- 237 Co więcej, jeżeli chodzi o przywoływane przez Rzeczpospolitą Polską orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące poszczególnych elementów składających się na pojęcie „oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa” zawarte w art. 72 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, wystarczy stwierdzić, że orzecznictwo to pochodzi z okresu poprzedzającego utworzenie w 2017 r. Izby Dyscyplinarnej i a fortiori przyjęcie w 2019 r. w drodze ustawy zmieniającej przepisów krajowych, których dotyczą w szczególności dwa pierwsze zarzuty skargi co do istoty. W konsekwencji orzecznictwo to nie pozwala na podważenie oceny zawartej w pkt 234 niniejszego postanowienia.
- 238 Wreszcie, jak wskazano w pkt 111 niniejszego postanowienia, Rzeczpospolita Polska nie może skutecznie powoływać się na podnoszone obowiązujące w innych państwach członkowskich przepisy podobnych do omawianych tu przepisów, aby dowieść, że w niniejszym wypadku przesłanka dotycząca *fumus boni iuris* nie jest spełniona.
- 239 A zatem, nie rozstrzygając na tym etapie o zasadności argumentów wysuwanych przez strony w ramach trzeciego zarzutu skargi, których ocena wchodzi w zakres wyłącznej właściwości sądu rozpoznającego sprawę co do istoty, należy stwierdzić, że w świetle okoliczności przedstawionych przez Komisję oraz orzecznictwa przywołanego w pkt 163–168 i 230–231 niniejszego postanowienia, argumenty podnoszone przez Komisję w ramach tego zarzutu wydają się *prima facie* niepozbawione poważnej podstawy w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 79 niniejszego postanowienia.

240 W konsekwencji należy stwierdzić, że w odniesieniu do zarządzenia środków tymczasowych wskazanych w pkt 38 tiret pierwsze lit. c) niniejszego postanowienia przesłanka *fumus boni iuris* została spełniona.

– *W przedmiocie pilnego charakteru*

241 Zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 116 niniejszego postanowienia Trybunał powinien, w celu oceny pilnego charakteru, założyć, że przepisy krajowe, których dotyczy trzeci zarzut skargi co do istoty, mogą, po pierwsze, uniemożliwić sądom krajowym przeprowadzanie weryfikacji spełniania przez sędziego lub sąd wymogów nieodłącznie związanych ze skuteczną ochroną sądową, a po drugie, pozwalać na wykorzystywanie systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej jako narzędzia kontroli politycznej treści orzeczeń sądowych, a tym samym być sprzeczne z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych.

242 Jak podniosła Komisja, okoliczność, że w następstwie stosowania przepisów krajowych, których dotyczy trzeci zarzut skargi co do istoty, z jednej strony sądy krajowe mogą zostać pozbawione, do czasu wydania ostatecznego wyroku, możliwości przeprowadzania weryfikacji spełniania przez danego sędziego lub dany sąd wymogów nieodłącznie związanych ze skuteczną ochroną prawną, a z drugiej strony system odpowiedzialności dyscyplinarnej mógłby być wykorzystywany jako narzędzie kontroli politycznej treści orzeczeń sądowych, może zagrażać w tym okresie niezależności polskich sądów i w konsekwencji, zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 124 niniejszego postanowienia, spowodować wystąpienie poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii, a w rezultacie także dla praw, które jednostki wywodzą z prawa Unii, oraz wartości wyrażonych w art. 2 TUE, na których opiera się Unia, w szczególności wartości państwa prawnego.

243 Rzeczpospolita Polska kwestionuje istnienie pilnego charakteru, wskazując na zawieszenie, w następstwie postanowienia z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska (C-791/19 R, EU:C:2020:277), działalności Izby Dyscyplinarnej w zakresie spraw dyscyplinarnych sędziów. Zdaniem tego państwa członkowskiego w następstwie takiego zawieszenia, które zostanie utrzymane do czasu ogłoszenia wyroku co do istoty w sprawie C-791/19, kwestionowane przepisy nie będą generalnie stosowane przez Izbę Dyscyplinarną, wobec czego żądane zawieszenie ich stosowania nie ma pilnego charakteru, ponieważ nie będzie służyło uniknięciu jakiegokolwiek szkody.

244 W tym względzie, o ile prawdą jest, że zawieszenie działalności Izby Dyscyplinarnej może zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody, jaka mogłaby wyniknąć ze stosowania spornych przepisów krajowych, o tyle takie zawieszenie nie pozwala jednak na wyeliminowanie takiego ryzyka.

245 Jak bowiem wskazała Komisja, już sama wizja możliwego wszczęcia w danym wypadku postępowania dyscyplinarnego z powodu przeprowadzenia weryfikacji

spełniania przez sędziego lub sąd wymogów nieodłącznie związanych ze skuteczną ochroną sądową może wpłynąć na niezawisłość polskich sędziów, i to niezależnie od tego, przed jakim organem sądowym to postępowanie dyscyplinarne miałyby się toczyć.

- 246 Ponadto samo istnienie przepisów krajowych, które pozwalałyby na wykorzystywanie systemu dyscyplinarnego jako narzędzia politycznej kontroli treści orzeczeń sądowych, może wzbudzić w przekonaniu jednostek i innych państw członkowskich wątpliwości co do niezależności sądów krajowych, co może spowodować wystąpienie poważnej i nieodwracalnej szkody.
- 247 Wreszcie, co się tyczy w szczególności art. 72 § 1 pkt 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, Rzeczpospolita Polska podnosi, że wniosek o zawieszenie stosowania tego przepisu jest spóźniony i zupełnie niezrozumiały. W tym kontekście to państwo członkowskie twierdzi, po pierwsze, że Komisja nie przedstawiła żadnego uzasadnienia dla zawieszenia stosowania przepisu, który ma bardzo długą tradycję ustrojową w Polsce, a po drugie, że fakt, iż Komisja w ramach skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w sprawie C-791/19, zaskarżyła analogiczny przepis zawarty w art. 107 p.u.s.p. ze zm., ale nie wniosła o zawieszenie jego stosowania, dowodzi tego, że ta instytucja nie dostrzega w rzeczywistości żadnego ryzyka wystąpienia szkody w następstwie stosowania art. 72 § 1 pkt 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu.
- 248 Jednak, po pierwsze, wbrew twierdzeniom Rzeczypospolitej Polskiej Komisja wyjaśniła powody, dla których uważa, że należy zawiesić stosowanie wszystkich przepisów, których dotyczy trzeci zarzut skargi co do istoty. Po drugie, jak wskazano w pkt 138 i 237 niniejszego postanowienia, ustawą zmieniającą wprowadzono szereg przepisów, takich jak przepisy, których dotyczą dwa pierwsze zarzuty skargi co do istoty, które mogą mieć wpływ na zakres przewinienia uregulowanego w art. 72 § 1 pkt 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, i stanowią w związku z tym, dla celów oceny pilnego charakteru, nowe okoliczności w stosunku do tych, które istniały przed przyjęciem owej ustawy zmieniającej.
- 249 W świetle powyższych rozważań należy stwierdzić, że w odniesieniu do zarządzenia środków tymczasowych wskazanych w pkt 38 tiret pierwsze lit. c) niniejszego postanowienia przesłanka dotycząca pilnego charakteru została spełniona.

– *W przedmiocie wyważenia interesów*

- 250 Komisja zaznacza, że gdyby Trybunał uwzględnił trzeci zarzut skargi co do istoty, odmówiłszy zarządzenia środka tymczasowego, o którym mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. c) niniejszego postanowienia, doszłoby do powstania poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii oraz dla praw, jakie jednostki wywodzą z prawa Unii, w szczególności ich prawa podstawowego do

skutecznego środka prawnego przed niezawisłym i bezstronnym sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy.

- 251 Z kolei gdyby Trybunał miał zarządzić wspomniany środek, a następnie oddalić ten zarzut, prowadziłyby to jedynie do czasowego zawieszenia stosowania art. 107 § 1 pkt 2 i 3 p.u.s.p. ze zm. oraz w art. 72 § 1 pkt 1–3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, oraz w konsekwencji do czasowej niemożności kwalifikowania jako przewinienia dyscyplinarnego, na podstawie tych przepisów, faktu dokonania przez sędziego w ramach jego działalności orzeczniczej kontroli poszanowania unijnych wymogów odnoszących się do niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego uprzednio ustawą w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych.
- 252 Rzeczpospolita Polska podnosi w szczególności, że brak stosowania, do czasu wydania ostatecznego wyroku, przepisów krajowych, których dotyczy trzeci zarzut skargi co do istoty, będzie prowadził do tego, że zachowania, które bez wątplenia powinny skutkować poniesieniem odpowiedzialności dyscyplinarnej przez osoby, które ich się dopuszczają, będą, przeciwnie, dozwolone. W związku z tym zdaniem tego państwa członkowskiego sędziowie Sądu Najwyższego mogliby przykładowo antydatować pisma sądowe, ukrywać dokumenty mające znaczenie dla rozstrzygania spraw, orzekać kary nieprzewidziane w ustawach czy dokonywać zmian w wyrokach w trybach nieprzewidzianych w procedurach, bądź wydawać rozstrzygnięcia nieprzewidziane w procedurach. Zawieszenie stosowania omawianych przepisów krajowych wyrządziłoby zatem szkodę w sferze interesów Rzeczypospolitej Polskiej.
- 253 W tym względzie wystarczy jednak zauważyć, że jak wynika z pkt 216 niniejszego postanowienia, zawieszenie stosowania przepisów krajowych, których dotyczy trzeci zarzut skargi co do istoty, będzie wiązał się ze zobowiązaniem Rzeczypospolitej Polskiej do stosowania, do czasu wydania ostatecznego wyroku, przepisów uchylonych, zastąpionych lub zmienionych przez przepisy krajowe objęte tym zarzutem. Tym samym zarządzenie środka tymczasowego, o którym mowa w pkt 38 tiret pierwsze lit. c) niniejszego postanowienia, nie może spowodować powstania podnoszonej przez to państwo członkowskie szkody.
- 254 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że wyważenie wchodzących w grę interesów przemawia za zarządzeniem środków tymczasowych wskazanych w pkt 38 tiret pierwsze lit. c) niniejszego postanowienia.
- 255 Mając na uwadze powyższe rozważania, należy uwzględnić złożony przez Komisję wniosek o zastosowanie środków tymczasowych wskazany w pkt 1 niniejszego postanowienia.

Z powyższych względów wiceprezes Trybunału postanawia, co następuje:

- 1) Rzeczpospolita Polska zostaje zobowiązana, natychmiast i do czasu wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-204/21, do:**

- a) **zawieszenia, po pierwsze, stosowania przepisów art. 27 § 1 pkt 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, zmienionej ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, i innych, na podstawie których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego (Polska) jest właściwa do orzekania w pierwszej i w drugiej instancji w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziów i asesorów sądowych do odpowiedzialności karnej, na ich tymczasowe aresztowanie, zatrzymanie lub przymusowe doprowadzenie, oraz, po drugie, do zawieszenia skutków wydanych już na podstawie tego artykułu uchwał Izby Dyscyplinarnej zezwalających na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej lub jego zatrzymanie, a także do powstrzymania się od przekazania spraw określonych w wyżej wskazanym artykule do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982);**
- b) **zawieszenia stosowania przepisów art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, na podstawie których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest właściwa do orzekania w sprawach dotyczących statusu sędziów Sądu Najwyższego i pełnienia przez nich urzędu, w szczególności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego i w sprawach z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku oraz do powstrzymania się od przekazania wyżej wymienionych spraw do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982);**
- c) **zawieszenia stosowania przepisów art. 107 § 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw i art. 72 § 1 pkt 1–3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów za badanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;**

- d) zawieszenia stosowania przepisów art. 42a §§ 1 i 2 i art. 55 § 4 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w zmienionym brzmieniu, art. 26 § 3, a także art. 29 §§ 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, oraz art. 5 §§ 1a i 1b ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, jak również art. 8 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim uznają za niedopuszczalne, aby sądy krajowe badały spełnienie wymogów Unii Europejskiej dotyczących niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych;
- e) zawieszenia stosowania art. 26 §§ 2, 4–6 i art. 82 §§ 2–5 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, jak również art. 10 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, przekazujących do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawanie zarzutów braku niezależności sędziego lub braku niezależności sądu; oraz
- f) powiadomienia Komisji Europejskiej, nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia postanowienia Trybunału zarządzającego wnioskowane środki tymczasowe o wszystkich środkach, które przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia.
- 2) Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Sporządzono w Luksemburgu w dniu 14 lipca 2021 r.

Sekretarz

Wiceprezes

A. Calot Escobar

R. Silva de Lapuerta